

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Ida Kettuoja

Kohti yhteisöllistä opiskelija-asumista

Vaasalaisten opiskelijoiden toiveet yhteisölliselle opiskelija-asumiselle

Johtamisen yksikkö
Aluetieteen pro gradu -tutkielma
Hallintotieteiden maisteriohjelma

Vaasa 2023

VAASAN YLIOPISTO**Johtamisen yksikkö**

Tekijä:	Ida Kettuoja		
Tutkielman nimi:	Kohti yhteisöllistä opiskelija-asumista : Vaasalaisten opiskelijoiden toiveet yhteisölliselle opiskelija-asumiselle		
Tutkinto:	Hallintotieteiden maisteri		
Oppiaine:	Aluetiede		
Työn ohjaaja:	Hanna Heino		
Valmistumisvuosi:	2023	Sivumäärä:	69

TIIVISTELMÄ:

Viime vuosina opiskelijoiden asumispreferensseissä on tapahtunut muutoksia. Erityisesti yksioiden kysyntä on lisääntynyt opiskelijoiden siirryttyä yleisen asumistuen piiriin. 2020-luvun alkupuolella riehunut koronapandemia lisäsi opiskelijoiden kiinnostusta suurempiin asuntoihin, kun opiskelu siirtyi täysin oman kodin seinien sisälle. Yksilöllistymisen kasvaessa esiintyy vastapainoksi usein yhteisöllisyyden tarvetta. Yhteisöllisessä asumisessa pyritään luomaan ympäristö, jossa naapurit eivät ole vain tuntemattomia, vaan pikemminkin ystäviä ja tukiverkosto. Yhteisöllinen asuminen viittaakin asumismuotoon, jonka tavoitteena on edistää asukkaiden aktiivista yhteistoimintaa ja lisätä heidän keskinäistä vuorovaikutustaan. Yhteisöllistä asumista voidaan tukea yhteiskäyttötiloilla, jotka tarjoavat mahdollisuuden laajentaa asumis- ja elintiloja ilman, että asunnon neliömäärää kasvatetaan.

Tämä tutkimus pyrkii selvittämään vaasalaisten opiskelijoiden ennakkokäsityksiä yhteisöllisestä asumisesta sekä heidän toiveitaan opiskelija-asuntojen yhteiskäyttötilojen suhteen. Tutkimus on toteutettu kyselytutkimuksena. Tutkimuksen aineisto kerättiin verkkopohjaisella kyselylomakkeella huhtikuussa 2023. Tutkimus on tehty toimeksiantona Vaasan opiskelija-asuntosäätiölle.

Kyselytutkimuksen tulosten perusteella vaasalaiset opiskelijat näkevät yhteisöllisyyden positiivisena tekijänä opiskelija-asumisessa, vaikka se ei välttämättä vaikuta asuntopaikan valintaan. Opiskelijat pitävät yhteisöllisyyttä merkittävänä, jos siitä on hyötyä heille itselleen. Yhteiskäyttötiloja pidetään hyvänä ideana, erityisesti pyykkitupa ja sauna saavat kiitosta. Kuitenkin moni suhtautuu tiloihin skeptisesti, painottaen tilojen siisteyttä ja käytännöllisyyttä. Vaikka tilat ovat toivottuja, moni vastaaja ei ole valmis maksamaan niiden käytöstä lisää vuokraa.

Tutkimus osoittaa hyvin yhteisöllisen asumisen tasapainottelun yksityisyyden ja yhteisöllisyyden välillä. Vaikka yhteiskäyttötilat ovat monien toivomia, ei niillä voida korvata oman asunnon neliöitä. Monet opiskelija-asunnot ovat jo valmiiksi pieniä, eikä omaa tilaa haluta korvata yhteisillä tiloilla. Sen sijaan yhteiskäyttötilojen nähtiin lisäävän oman asunnon neliöitä ja niitä pidettiin pääsääntöisesti hyvänä lisäpalveluna.

Tutkielma tarjoaa suosituksia ja käytännön ehdotuksia VOASille niin yhteiskäyttötilojen suunnitteluun kuin yhteisöllisyyden edistämiseksi opiskelija-asuntokohteissaan.

AVAINSANAT: Yhteisöllisyys, opiskelija-asunnot, yhteisöllinen asuminen, yhteiskäyttötila, Vaasa

Sisällys

1	Johdanto	5
1.1	Tutkimuksen tausta ja tutkimuskysymykset	6
1.2	Tutkimuksen rakenne	8
2	Yhteisö	9
2.1	Yhteisö	9
2.2	Yhteisöllisyys	11
2.3	Yhteisöllisyydestä yksityisyyteen	14
3	Alueellinen yhteisöllisyys ja yhteisöllinen asuminen	16
3.1	Alueellinen yhteisö ja yhteisöllisyys	16
3.2	Yhteisöllinen asuminen	18
3.3	Yhteisöllinen opiskelija-asuminen	20
3.4	Yhteiskäyttötilat	21
4	Tutkimusmenetelmä ja tutkimusaineisto	24
4.1	Tutkimuksen toteutus	24
4.2	Vastaajien taustatietoa	26
5	Kohti yhteisöllistä opiskelija-asumista	30
5.1	Kokemukset opiskelija-asumisesta	30
5.2	Yhteisöllisyys asumisessa	35
5.3	Yhteiskäyttötilat	38
6	Yhteenvedo ja toimenpide-ehdotukset	50
	Lähteet	54
	Liitteet	58
	Liite 1. Kyselytutkimuksen saateteksti	58
	Liite 2. Kyselylomake	59

Kuviot

Kuvio 1. Vastaajien opiskeluaste	27
Kuvio 2. Asuinpaikan valintaan vaikuttavat tekijät.	36
Kuvio 3. Käsitys yhteisöllisestä asumisesta	37
Kuvio 4. Vastaajien kiinnostus tuntea naapurinsa.	38
Kuvio 5. Ajatuksia yhteiskäyttötiloista.	45
Kuvio 6. Toiveita yhteiskäyttötiloille.	46
Kuvio 7. Yhteiskäyttötilojen tärkeät ominaisuudet.	47
Kuvio 8. Yhteiset tilat ulkona.	48
Kuvio 9. Toiveita VOASin sovellukseen.	49

Taulukot

Taulukko 1. Vastaajien sukupuoli- ja ikäjakauma	26
Taulukko 2. Vastaajien asumismuoto.	28
Taulukko 3. Vastaajien asuntotyyppi.	29
Taulukko 4. Kiinnostus yhteiskäyttötiloista.	39
Taulukko 5. Maksuvalmius yhteiskäyttötiloista.	42
Taulukko 6. Kiinnostus asua pienemmässä asunnossa asuntokoottain.	43

1 Johdanto

Suomessa noin 32 prosenttia yliopisto-opiskelijoista sekä noin 20 prosenttia ammattikorkeakouluopiskelijoista asuvat opiskelija-asunnoissa (Kortelainen ja muut, 2018, s. 19). Suurin kysyntä opiskelija-asunnoissa kohdistuu yksiöihin, jotka sijaitsevat oppilaitosten lähellä tai kaupunkien keskusta-alueilla (Kortelainen ja muut, 2018, s. 15). Eniten vajaakäyttöä, eli tyhjiä asumattomia asuntoja, sijaitsee kauempana oppilaitoksista olevissa soluasuntokohteissa. Aiempien tutkimusten mukaan noin 37 prosenttia korkeakouluopiskelijoista asuu yksin omassa taloudessa tai soluasunnossa (Kortelainen ja muut, 2018, s. 7). Noin 15 prosenttia asuu puolison tai lapsen kanssa ja vain noin yksi kuudennes opiskelijoista asuu kimppekämpässä tai yhteistaloudessa.

Asuntojen kysyntä painottuu aiempaa enemmän erityisesti yksiöihin (Kortelainen ja muut, 2018, s. 15, 17), jolloin asumis- ja elintilat ovat rajalliset. Kortelaisen ja muiden mukaan yksiöiden kysynnän kasvaminen on pidempiaikainen trendi, jota tosin on saattanut kiihdyttää opiskelijoiden siirtyminen yleisen asumistuen piiriin. Helamaan ja Pylväsen (2012, s. 17–18) mukaan kyse on laajemmista asumisen kulttuurisista muutoksista ja yksilöllisyyden korostumisesta. Osana yksilöllistymiskehitystä ovat suomalaisten asumispreferenssit ja elämäntavat moninaistuneet, vaikkakin suomalainen asuntotuotanto on varsin yhdenmukaista arkkitehtuurisesti sekä tilaratkaisullisesti (Helamaa & Pylvänen, 2012, s. 17–18).

Jo useamman vuoden ajan ovat asuntokuntien koot Suomessa pienentyneet vauhdilla (Tervo ja muut, 2018, s. 11). Ilmiö on havaittu myös opiskelija-asumisen yhteydessä (Hartikainen ja muut, 2017, s. 28). Opiskelijoiden tarpeet ovat muuttuneet ja pienten asuntojen kysyntä on suurta. Erityisesti vastikään koettu koronapandemia on vaikuttanut opiskelijoiden asumispreferensseihin. Opiskelijan kodista tuli hetkessä myös opiskelutila, kun opetus siirtyi kampukselta verkkoon ja korkeakoulujen itseopiskelutilat kirjastoja myöten suljettiin. Korona herätti opiskelijoiden kiinnostuksen lisäneliöihin (Lehtoruusu, 2021).

Yksilöllistymiskehityksen vastapainona on usein kuitenkin muualta yksilön elämästä kumpuava yhteisöllisyys. Jo Aristoteles piti yhteisöllisyyttä yhtenä ihmisen peruspiirteistä sekä tärkeänä osana hyväksi koettua elämää (Hautamäki ja muut, 2005, s. 8). Useille ihmisille oma koti on heidän keskeisin yhteisöllisyyden areenansa (Kyttä, 2004, s. 20–21). Yhteisöllisen asumisen avulla pyritään lisäämään asukkaiden välistä vuorovaikutusta ja osallisuuden tunnetta asumisyhteisössä (Paavolainen, 2021a). Yhteisöllisessä asumisessa asuinneliöiden määrää voidaan kompensoida yhteistiloilla, eli jaetuilla tiloilla. (Helamaa & Pylvänen, 2012, s. 18).

Opiskelija-asumisen roolia osana sosiaalista infrastruktuuria ei ole vielä tunnistettu. Franz ja Gruber (2022, s. 457) pitävät tätä suurena ongelmana, sillä kohtuuhintaisella, juuri opiskelijoille tarkoitetuilla, opiskelija-asunnoilla on suuri merkitys opiskelijoille. Opiskelija-asumisen voidaan nähdä tarjoavan muutakin kuin vain asuintiloja; kohtuuhintainen opiskelija-asuminen tukee opiskelijoiden sosiaalista integroitumista kaupunkiympäristöön, tarjoten uusille kaupunkiin saapuville opiskelijoille keskeisen kohtaamispaikan sekä yhteisön (Franz & Gruber, 2022, s. 457, 466)

1.1 Tutkimuksen tausta ja tutkimuskysymykset

Tämä tutkimus on tehty toimeksiantona Vaasan opiskelija-asuntosäätiölle. Vaasan opiskelija-asuntosäätiö (VOAS) on perustettu vuonna 1972 ja sen tarkoituksena on helpottaa Vaasan alueella toimivien oppilaitosten opiskelijoiden asuntotilannetta (VOAS, 2021, s. 2). Toimintaansa säätiö toteuttaa rakennuttamalla ja hankkimalla kohtuuhintaisia sekä tarkoituksenmukaisia kiinteistöjä, ja vuokraamalla niitä alueen opiskelijoille. VOAS tarjoaa kodin joka viidennelle vaasalaiselle opiskelijalle (VOAS, 2023).

VOASin uudessa strategiassa korostuu eritoten asukastyytyväisyys sekä asumisen yhteisöllisyys (VOAS, 2023). Säätiön puheenjohtaja Jaber McBreen korostaakin, että säätiön toiminnassa erityisessä painoarvossa ovat tiiviit naapuriyhteisöt, mahdollisuus

vaikuttaa yhteisiin asioihin sekä laadukkaat yhteistilat (VOAS, 2022, s. 5). Uuden strategian mukainen visio on olla vuonna 2026 Suomen parhaiden joukossa asumisen yhteisöllisyydessä.

Tämä pro gradu -tutkielma tarkastelee opiskelija-asumisen yhteisöllisyyttä sekä yhteiskäyttötiloja. Tutkielman tavoitteena on selvittää, millaisia ennako-oletuksia vaasalaisilla opiskelijoilla on yhteisöllisestä asumisesta, sekä millaisia palveluita ja yhteiskäyttötiloja vaasalaiset opiskelijat toivoisivat opiskelija-asumisen yhteyteen.

Tutkielman tutkimuskysymykset ovat siis:

1. Millaisia ennakkokäsityksiä vaasalaisilla opiskelijoilla on yhteisöllisestä asumisesta?
2. Millaisia toiveita vaasalaisilla opiskelijoilla on yhteisölliselle opiskelija-asumiselle ja yhteiskäyttötiloille?

Tutkielman aihe on ajankohtainen, sillä jo pitkään vireillä ollut Ahventien opiskelijakylän asemakaava on hyväksytty Vaasan kaupungin hallituksen toimesta toukokuussa 2022. Kaavasta on valitettu hallinto-oikeuteen, mutta asiasta ei ole tullut vielä ratkaisua tutkielman valmistumisen aikaan lokakuussa 2023. Kaava-alueella sijaitsevaan Tekla 1-rakennuksen uudelleenrakentamiseen on kuitenkin saatu asemakaavasta poikkeamispäätös. Teklan uudelleenrakennuksen yhteydessä tiloihin suunnitellaan opiskelijoiden yhteisessä käytössä olevia tiloja, eli yhteiskäyttötiloja.

Ahventien opiskelija-asunto aluetta on tutkittu aiemmin, mm. VAMKin opinnäytetyössä Onkilahden puiston opiskelijakylän asumiskonseptit (Hietaharju, 2018) sekä Vaasan yliopiston opiskelijoiden raportissa Tulevaisuuden Ahvenranta : Kestävää ja yhteisöllistä opiskelija-asumista (Ampuja ja muut, 2021). Opiskelijoiden toiveita ja kokemuksia yhteisöllisestä opiskelija-asumisesta ei ole kuitenkaan kartoitettu Vaasan alueella aiemmin. Tutkielman tuloksia hyödynnetään VOASin Tekla 1 -uudistushankkeen yhteisöllisten tilojen suunnittelussa.

1.2 Tutkimuksen rakenne

Tutkielmani tarkoituksena on selvittää vaasalaisten opiskelijoiden ennakkokäsityksiä yhteisöllisestä opiskelija-asumisesta sekä kartoittaa heidän toiveitaan mahdollisille yhteiskäyttötiloille ja yhteisölliselle asumiselle. Jotta voimme ymmärtää opiskelijoiden ennakkokäsityksiä, tulee meidän myös ymmärtää mitä yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan. Tutkielmani teorian tarkastelussa pohdinkin, mikä on yhteisö, mitä tarkoittaa alueellinen yhteisöllisyys ja miten yhteisöllisyys näkyy asumisessa.

Tutkielmani on jaettu kuuteen lukuun. Luvut 2 ja 3 käsittelevät tutkielman teoreettista viitekehystä niin, että luku 2 käsittelee yhteisöä ja yhteisöllisyyden määritelmää. Luvussa kaksi pureudutaan myös yksityisyyden ja yhteisöllisyyden rajaan. Luku 3 käsittelee taas alueellista yhteisöllisyyttä sekä yhteisöllistä asumista. Luvussa 3 paneudutaan myös yhteiskäyttötilojen konseptiin, johon tutkielman kysely pitkälti pohjautuu.

Teoriaosuuden jälkeen pääsemme kyselytutkimuksen aineiston pariin. Avaan ensin tutkimukseni menetelmää sekä kyselyni kohderyhmää, sekä vastaajien taustatietoja. Luvussa 5 käsittelemme tarkemmin kyselyn vastauksia sekä analysoimme opiskelijoiden mielipiteitä opiskelija-asumisesta ja yhteisöllisyydestä, sekä heidän toiveistaan yhteiskäyttötiloille. Kyselytutkimukseen käytetty lomake on tutkimuksen liitteenä.

Tutkielman lopuksi on kyselytutkimuksen tulosten koonti, sekä opiskelijoiden toiveiden yhteenveto. Näiden pohjalta olen luonut toimenpide-ehdotukset Vaasan opiskelija-asuntosäätiöllä yhteisöllisen opiskelija-asumisen edistämiseksi.

2 Yhteisö

Ihmisten toiminta on jatkuvaa vaihtelua yksinolon ja yhteisyyden, eli yhteisössä toimimisen välillä (Aura ja muut, 1997, s. 145). Tässä luvussa käsittelen yhteisön moninaisia määritelmiä (alaluku 2.1), sekä yhteisöllisyyttä ja sen merkitystä (alaluku 2.2). Luvussa käsittelemme lisäksi yksityisyyttä ja sen suhdetta yhteisöllisyyteen (alaluku 2.3).

2.1 Yhteisö

Yhteisöllä käsitteenä on monia merkityksiä. Käsitteen tulkinnanvaraisuus johtuu pitkälti siitä, että itse yhteisön määrittely on vaikeaa. Yhteisön ja yhteisöllisyyden käsitteet luovat kuitenkin positiivisia, kodikkaita mielikuvia (Pessi & Seppänen, 2011, s. 288). Yhteisöllisyys voidaankin nähdä positiivisena vastavoimana modernin kaupunkielämän ongelmiin, kuten yksinäisyyteen sekä turvattomuuteen (Jolanki ja muut, 2017, s. 8). Yhteisö ja yhteisöllisyys koetaan hyvän elämän kulmakivenä (Pessi & Seppänen, 2011, s. 297).

Vaikka yhteisön käsitteen määrittelemisen on haastavaa, on sille esitetty useita eri määritelmiä jo vuosikymmenien ajan. Yhteisön käsitettä on käytetty yleisnimityksenä yleisesti erilaisille ryhmämuodostelmille (Lehtonen, 1990, s. 15). Perinteisesti yhteisö on määritelty alueellisesti rajattuna, erilaisina paikallisyhteisöinä (Jolanki ja muut, 2017, s. 11). Jolankin ja muiden mukaan alueellisesti fyysisiin paikkoihin ja tiloihin rajautuvien yhteisöjen merkityksen on ajoittain ennustettu vähenevän uusien virtuaalisten ja paikkariippumattomien yhteisöjen nousun myötä. Myös Weil ja muut (2013, s. 176–179) vahvistavat ajatusta; useimmat yhteisöt eivät enää perustu maantieteellisen sijaintiin vaan laajempiin, jopa kansainvälisiin yhteyksiin. Alueellisten yhteisöjen merkitys ei näyttäisi kuitenkaan vähentyneen; virtuaaliset paikkariippumattomat verkostot ovat vain nousseet niiden rinnalle. Alueellisia yhteisöjä käsitellään luvussa 3.

Laajimmillaan yhteisön käsitteellä voidaan viitata kaikkeen ihmisten väliseen vuorovaikutukseen (Lehtonen, 1990, s. 15; Pessi & Seppänen, 2011, s. 293). Tällöin yhteisönä voidaan pitää ihmisten eri kokoisia yhteenliittymiä aina pienestä ihmisryhmästä aina kansainvälisiin ryhmiin tai jopa ihmiskuntaan asti. Yhteenliittymän yhteisyyden perusteena voi olla esimerkiksi paikkaan perustuvat seikat, taloudelliset tai poliittiset seikat, sukulaisuus, yhteiset mielenkiinnon kohteet tai esimerkiksi maailmankatsomus, etiikka ja mieltymykset. Yhteisö voidaan siis nähdä ihmisryhmänä, jonka jäsenillä on jotain yhteistä tai jaettua. Lilius (2016, s. 16) mukaan ihmiset valitsevat seurakseen mieluiten samankaltaisia ihmisiä, joten yhteen kokoava tekijä voi olla esimerkiksi samankaltainen elämäntilanne, ikä, koulutus tai perhetilanne.

Kuten mainittua, Weilin ja muiden mukaan (2013, s. 176–179) yhteisön jäsenyys ei nyky-yhteiskunnassa kuitenkaan perustu enää vain paikkoihin, vaan yhteiseen identiteettiin sekä yhteisön jäsenten jakamiin normeihin. Yhteisölle keskeistä on sen sisäinen vuorovaikutus; yhteisön jäsenten välillä on kulttuurisia, toiminnallisia ja sosiaalisia yhteyksiä. Myös Pessi ja Seppänen (2011, s. 292–293) määrittelevät yhteisöt vuorovaikutusta rakentavina toimintajärjestelminä, joissa ihmiset yhteisöinä säännönmukaistavat välistään vuorovaikutusta ja tuovat siihen kokemuksellisia merkityksiä. Tämän määritelmän mukaan yhteisö on siis joukko ihmisiä, joilla on yhteys, eli he ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa.

Yllä esitettyjen määritelmien mukaan yhteisö on siis joukko ihmisiä, joilla on jonkinlainen yhteys tai jotakin yhteistä, eli jaettua. Yhteisöön kuuluvien ihmisten välistä yhteyttä ei aina kyetä havaitsemaan yhteisön ulkopuolelta (Kalliokoski, 2020, s. 10). Ulkopuolelta katsottuna ei siis ole aina selvää, mikä on yhteisön yhteen kokoava tekijä. Selvää on kuitenkin, että yhteinen jaettu tekijä luo yhteyttä yhteisön jäsenten välille ja luo eron yhteisön jäsenten ja yhteisön ulkopuolisten ihmisten välille.

Pessi ja Seppänen (2011, s. 295) määrittelevätkin, että yhteisö syntyy erottamalla muista ihmisistä. Yhteisöllisyyden muodostumiseksi on siis oltava jonkinlainen raja tai ero

yhteisön jäsenien ja yhteisön ulkopuolisten välillä (Pessi & Seppänen, 2011, s. 295). Birckin (2020, s. 5) mukaan yhteisöllisyyteen liittykin vahvasti sitoutuminen yhteisöön ja yhteisön jäsenyyteen.

Yhteisöt ja yhteisöllisyys lisäävät yksilön hyvinvointia (Pessi & Seppänen, 2011, s. 288; Paasivaara & Nikkilä, 2010, s. 21). Yhteiskuntapolitiikassa yhteisöt nähdään jäsentensä hyvinvointia tukevinä (Pessi & Seppänen, 2012, s. 291). Julkisessa keskustelussa yhteisön ja yhteisöllisyyden puute nähdään monesti syynä ihmisten hyvinvoinnin heikkenemiseen (Paasivaara & Nikkilä, 2010, s. 9). Paasivaran ja Nikkilän mukaan onkin totta, että yhteenkuuluvuuden tunne on ihmisten toiminnan ja olemassaolon edellytyksiä.

Yhteisön merkitys perustuu sen kykyyn tarjota jäsenilleen yhteenkuuluvuuden tunnetta (Pessi & Seppänen, 2011, s. 293). Yhteisön olemassaolo ei kuitenkaan itsessään tarkoita sitä, että yhteisöä pidettäisiin hyvänä tai jäsenten hyvinvointia kasvattavana (Jolanki ja muut, 2017, s. 12). Yhteisössä ei siis välttämättä ole ihmisiä toisiinsa sitovaa yhteisöllisyyttä. Jolankin ja muiden (2017, s. 12) mukaan hyvään yhteisöön liittyä olennaisena osana vapaaehtoisuus, tasa-arvoisuus jäsenten välillä, luottamus sekä turvallisuus ja jäsenten välinen vastavuoroisuus.

Yhteisö on siis joukko ihmisiä, joilla on jotakin yhteistä. Yhteisölle keskeisiä piirteitä ovat yhteenkuuluvuuden tunne sekä yhteiset tavoitteet ja toiminta. Yhteisön yhteen kokoava tekijä voi olla mikä vain, aina yhteisestä asuinalueesta yhteisiin mielenkiinnon kohteisiin tai elämäkokemuksiin. Parhaimmillaan yhteisö edistää sen jäsenten välisiä sosiaalisia yhteyksiä ja vaikuttaa siten myönteisesti jäseniensä hyvinvointiin.

2.2 Yhteisöllisyys

Yhteisön ja yhteisöllisyyden käsitteet liittyvät hyvin läheisesti toisiinsa (Birck, 2020, s. 5). Yhteisöllisyyden syntymisen edellytyksenä on se, että ihmisillä on yhteisiä, jaettuja,

intressejä, jotka saavat ihmiset toiminaan yhteistyössä tai yhdessä sekä tuntemaan yhteenkuuluvuuden tunnetta (Pessi & Seppänen, 2011, s. 292).

McMillan ja Chavis (1986, s. 9) ovat määritelleet yhteisöllisyyden tunteen rakentuvan neljän kriteerin päälle; jäsenyys, vaikuttaminen, vahvistaminen sekä tunneyhteys. Jäsenyydellä tarkoitetaan sitä, että yksilö kokee kuuluvansa osaksi yhteisöä ja tuntee olonsa hyväksytyksi ryhmässä. Jäsenyys on siis tunne osallisuudesta ja yhteisöön kuulumisesta. Myös Birckin (2020, s. 5) mukaan yhteisöllisyys ymmärretään useasti eräänlaisena yhteenkuuluvuuden tunteena. Yksilön on siis tunnettava kuuluvansa yhteisöön kokeakseen yhteisöllisyyttä. Myös Liliuksen (2026, s. 17) mukaan yhteisöllisyyden tunteen syntymiseen vaikuttaa merkittävästi yksilön kokemus siitä, kuinka vahvasti hän kokee kuuluvansa johonkin yhteisöön. Yhteisön jäsenten tunteminen lisää myös yksilön kokemaa turvallisuutta osana yhteisöä.

Ihmisillä on tarve kokea kuuluvansa yhteisöön, ja tämän kokemuksen saavuttaminen edellyttää mahdollisuutta tyydyttää tiettyjä perustarpeita yhteisössä. Yhteisöllisyyden dynamiikkaa ohjaavat lisäksi lukuisat tekijät, jotka ulottuvat yhteisön rajojen ulkopuolelle (Pessi & Seppänen, 2011, s. 292-293). Tällaisia tekijöitä ovat muun muassa kieli sekä laajemmat kulttuuriset ja yhteiskunnalliset kontekstit.

Pessin ja Seppäsen (2011, s. 292-293) mukaan yksi keskeinen piirre yhteisöllisyyden ymmärtämisessä liittyy vastavuoroisuuteen: yhteisöllisyyttä voidaan tarkastella ihmisten välisenä vastavuoroisuutena, jossa yksilöiden sitoutuminen yhteisön sisäisiin asioihin kasvaa. Tämä voi ilmetä vastuun ottamisena yhteisön jäsenten hyvinvoinnista ja yhteisten päämäärien saavuttamisesta. Yhteisöllisyys rakentuu siis monimutkaisesta vuorovaikutuksesta yksilöiden tarpeiden, yhteisön kontekstin ja vastavuoroisuuden välillä. Tämä vuorovaikutus luo perustan yhteisön vahvistumiselle ja yksilöiden sitoutumiselle yhteiseen tarkoitukseen.

Myös Okulovin (2008, s. 44) liseniaatin tutkimuksen mukaan yhteisöllisyyden peruselementteihin kuuluu jäsenten vuorovaikutus keskenään, tai vähintäänkin heidän läsnäolonsa toisiaan Vuorovaikutus ei kuitenkaan synny välittömästi eikä pakottamalla, vaan sille on annettava aikaa. Okulovin mukaan tarvitaan myös fyysinen tila tai paikka, joka mahdollistaa nämä kohtaamiset, jotta yhteisön jäsenet voivat kohdata toisensa. Tila voi olla konkreettinen, kuten paikka tai rakennus, mutta se voi olla myös abstraktimpi, kuten etninen yhteisö, jossa jaetaan samankaltaista kulttuurista taustaa. Pelkkä vuorovaikutus ja tila eivät kuitenkaan yksin riitä ylläpitämään yhteisöllisyyttä (Okulov, 2008, s.44; Paavolainen, 2021b, s.9). Tarvitaan myös pysyvyyttä ja muuttumattomuutta, jotka luovat vakaan perustan kiintymykselle, sitoutumiselle ja yhteenkuuluvuuden tunteelle yhteisön jäsenten välillä. Okulovin mukaan, kun yksilöt kokevat kuuluvansa johonkin pysyvään ja turvalliseen, he voivat kehittää luottamusta toisiinsa ja yhteisöön kokonaisuutena.

Myös Paavolainen (2021b, s. 9) pitää yhteisöllisyyden keskeisimpinä ominaisuuksina yhteenkuuluvuutta, luottamusta ja turvallisuutta. Paavolaisen mukaan yhteenkuuluvuuden vahvistaminen, esimerkiksi yhteisillä tapahtumilla tai perinteillä, vahvistaa yksilön kokemusta yhteisön jäseneksi kuulumisesta. Luottamus rakentuu yhteisön jäsenten tuntemisen myötä. Yhteisön toiminta on mielekkäämpää, kun yksilö voi luottaa, että muut toimivat reilusti ja yhteisten sääntöjen mukaan. Yksi konkreettinen ilmentymä yhteisöllisyydestä on auttaminen, joka voi vahvistaa yhteisön yhteenkuuluvuutta ja jäsenten välistä vuorovaikutusta (Pessi & Seppänen, 2011, s. 297)

Vaikka yhteisöllisyys onkin ryhmässä toimimista ja yhteisöön kuulumista, Okulovin (2008, s. 44) mukaan yhteisöllisyys kuitenkin nykyään näyttää usein palvelevan yksilön henkilökohtaisia tavoitteita enemmän kuin yhteisten päämäärien tukemista. Yksilö siis arvioi liittymistään yhteisöön sen perusteella, miten se hyödyttää häntä henkilökohtaisesti. Tämän ajan yhteisöllisyydessä korostuukin siis individualistinen maailmankatsomus. Paasivaaran ja Nikkilän (2010, s. 21) mukaan yhteisöön kuulumisen

on kuitenkin välttämätöntä, sillä heidän mukaansa yksilö voi olla voimakas ja kyetä toimimaan yksilöllisesti mielekkäällä tavalla vain ryhmässä tai yhteisössä.

2.3 Yhteisöllisyydestä yksityisyyteen

Yhteisöllisyyttä ei voi olla ilman yksityisyyttä. Kuten aiemmin todettua, yhteisöllisyys on merkityksellistä vain silloin, jos yhteisöllisyys on vapaaehtoista ja se toteutuu asukkaan omien ehtojen mukaisesti (Kyttä, 2004, s. 17–19). Kytän mukaan useimmille ihmisille keskeisin yhteisöllisyyden areena on oma koti, jossa sosiaalisina kontakteina ovat esimerkiksi puoliso, perhe tai muut samassa asunnossa asuvat. Yksinasuminen kuitenkin lisääntyy jatkuvasti ja kattaa jo puolet pääkaupunkiseudun asuntokunnista. Yksin asuvien välille voidaan yrittää luoda yhteisöllisyyttä tarjoamalla asukkaiden käytössä olevia yhteiskäyttötiloja. Yhteiskäyttötiloja käsitellään tarkemmin luvussa 3.3.

Yhteisölliset tilat eivät itsessään kuitenkaan takaa yhteisön muodostumista. Yhteisöllisyyden muodostumisen keskiössä ovat ihmiset, eikä pakotettuna yhteisöllisyyttä lähde välttämättä muodostumaan (Kyttä ja muut, 2010, s. 113). Sosiaalipsykologian tutkimukset ovat osoittaneet, että ihmiset muodostavat ympärilleen rajoja, joilla he suojaavat omaa henkilökohtaista tilaansa (McMillan & Chavis, 1986, s. 9). Mahdollisuus oman yhteisöllisyyden kontrollointiin on psyykkisesti tärkeää (Kyttä ja muut, 2010a, s. 113). On siis yksilön hyvinvoinnin kannalta tärkeää, että asukkaalla on mahdollisuus itse päättää, milloin hän haluaa yhteisöllisyyttä ja milloin yksityisyyttä. Kyttä argumentoikin, että vaikka yhteisöllisyyden kokeminen vaatii yksityisyyttä, vaatii yksityisyys myös yhteisöllisyyttä. Kytän (2004, s. 20–21) mukaan yksi keskeinen tekijä kodin viihtyisyydessä on yhteisöllisyyden ja yksityisyyden välisen tasapainon hallinnointikyky.

Yhteisöllinen arki voi vahvistaa alueen asukkaiden hyvinvointia, mikäli yhteisöllisyys ei ole pakotettua, yhteisöllisyys on asukkaalle henkilökohtaisesti sopivan asteista sekä

oikean tyyppistä, ja asukkaalla on itse mahdollisuus päättää, milloin haluaa yksityisyyttä tai milloin yhteisöllisyyttä (Kyttä, 2004, s. 17–19).

Vaikka ihminen on perusluonteeltaan yhteisöllinen olento, tarvitsee ihminen myös yksityisyyttä (Aura ja muut, 1997, s. 135). Yksityisyydellä on monia ilmenemismuotoja. Jos yksilö on tarkoituksellisesti vetäytynyt olemaan yksin, on kyseessä yksinolo. Yksinolo voi olla tavoiteltua yksinäisyyttä, sillä se tarjoaa yksilölle mahdollisuuden jäsentää omia ajatuksiaan ja tarjoaa mahdollisuuden keskittymiseen (Aura ja muut, 1997, s. 135). Jos taas yksityisyyttä on toivottua enemmän, saattaa yksilö kokea yksinäisyyttä. Tällöin yksilö voi kokea itsensä yksinäiseksi tai erilleen joutuneeksi.

Yksityisyyden asteen säätelyllä on merkittävä vaikutus yksilön hyvinvointiin. Auran ja muiden (1997, s. 144) mukaan liiallisessa yksityisyydessä on riskinä erilleen joutumisen ja yksinäisyyden kokemus, mutta liian vähäisessä yksityisyydessä taas kokemus ahtaudesta tai henkilökohtaisen tilan puutteesta.

Yhteisöllisyyttä voidaan kokea myös kaikissa muissa tiloissa, joissa kohdataan muita ihmisiä. Kyttän (2004, s. 20–21) mukaan on tärkeää yksilön hyvinvoinnin kannalta, että myös näissä tiloissa hän voi itse säädellä yhteisöllisyyden ja yksityisyyden välistä astetta.

3 Alueellinen yhteisöllisyys ja yhteisöllinen asuminen

Asumisen yhteisöllisyys voi toteutua monissa muodoissa. Yhteisöllisyyden voidaankin nähdä viriävän tavallisten arkeen kuuluvien tehtävien ja rutiinien lomassa (Kyttä, 2004, s. 24). Yhteisöllisessä asumisessa on ennen kaikkea kyse asumistavasta sekä sen muutoksesta. Tässä luvussa käsittelemme alueellisia yhteisöjä (alaluku 3.1) sekä yhteisöllistä asumista (alaluku 3.2). Alaluvussa 3.3. perehdymme tarkemmin yhteiskäyttötiloihin ja niiden mahdollisuuksiin.

3.1 Alueellinen yhteisö ja yhteisöllisyys

Alueellisessa tutkimuksessa yhteisöä voidaan rajata esimerkiksi kaupungin, kylän tai muun alueen mukaisesti (Lehtonen, 1990 s. 16–17) esimerkiksi aina kaupungin mittakaavasta aivan pienen naapuruston mittakaavaan asti (Helamaa ja muut, 2012, s. 25). Pelkkä alueellinen raja ei kuitenkaan riitä yhteisön luomiseksi tai alueellisen yhteisön määritelmäksi.

Aluetutkimuksessa yhteisöllisyyden kokemukseen liittyy yhteisön paikallisuus (Birck, 2020, s. 5; Lehtonen, 1990, s. 16–17). Yhteisöllisyys muodostuu siis kokemuksista paikkaan, sen asukkaiden muodostamaan yhteisöön ja alueen elämäntapoihin kuulumisesta. Yhteisyys rakentuu siis monia muitakin teitä kuin vain välittömästä asuinympäristöstä. Aura ja muut (1997, s. 145) kuitenkin argumentoivat, että yhteisöllisyydellä, joka rakentuu asuinympäristön pohjalta, on kuitenkin oma merkityksensä. Erityisesti lähiympäristönsä tarjoamista palveluista ja tuesta riippuvaisimmiksi ryhmiksi he nimeävät lapset ja nuoret sekä esimerkiksi lapsiperheet, yksinhuoltajat, vanhukset ja vammaiset. Asuinalueen yhteisöllisyydestä voidaan hyötyä läpi elämän. Myös Pessi ja Seppänen (2011, s. 290) korostavat lähiyhteisöjen merkitystä onnellisuuden kokemisessa läpi elämän.

Kuten todettua, alueellisesta näkökulmasta yhteisöllisyyden kokemukseen liittyy nimenomaan paikallisuus ja paikkaan kuulumisen tunne. Alueellisen yhteisöllisyyden kehittämisessä pyritäänkin nimenomaan vahvistamaan tätä paikkaan kuulumisen tunnetta (Birck, 2020, s. 5). Kimin ja Kaplanin (2004, s. 315) mukaan paikkaan kiinnittyminen on keskeinen alueellisen yhteisöllisyyden tekijä, sillä se kertoo, miten yksilö tuntee olevansa kotona ja kuuluvansa alueen yhteisöön. On kuitenkin huomattavaa, että vaikka eri ryhmillä on vahvoja tunteita jotakin paikkaa kohtaan, voivat tunteet olla täysin erilaisia (Lilius, 2016, s. 19).

Alue voi antaa yksilöille ja ja siellä toimiville yhteisöille identiteetin ja eräänlaisen leiman, joka vaikuttaa niihin ja niiden suhteeseen laajempaan maailmaan (Kultalahti, 1990, s. 19). Tämä alueellinen identiteetti voi perustua alueen historiaan, kulttuuriin ja yhteisöihin, ja se voi vaikuttaa siihen, miten yksilöt kokevat kuuluvansa tiettyyn paikkaan ja miten he suhtautuvat muihin ympäröiviin yhteisöihin ja ympäristöihin. Alueet voivat siis toimia keskeisenä tekijänä yksilöiden ja yhteisöjen identiteetin muodostumisessa ja niiden vuorovaikutussuhteessa laajempaan maailmaan. Myös Liliuksen (2016, s. 19) mukaan paikan identiteetin on nähty vaikuttavan asukkaiden kokemaan paikkaan kuulumisen tunteeseen: yhtäältä se voi vahvistaa asukkaiden kokemaa yhteisöllisyyttä, mutta toisaalta se voi vaikuttaa myös siihen, ettei yhteen kuuluvuuden tunnetta ja siten yhteisöllisyyttä synny alueelle. Paikkaan kuulumisen tunne muodostuu ihmisen arkielämän kautta muuttaen tilat merkityksellisiksi paikoiksi. Paikkaan kuulumisen tunne ei siis ole välttämättä kytköksissä siihen, missä ihminen on syntynyt tai kasvanut (Lilius, 2016, s. 19).

Yhteisöllisyyden kehittämisessä ja ylläpitämisessä on olennaista yhteinen toiminta (Paavolainen, 2021b, s. 19). Yhteinen tekeminen, joka on osallistujille mielekästä, tuo yhteisön jäsenet yhteen ja luo pohjan vuorovaikutukselle. Asukkaat eivät ole Paavolaisen (2021b, s. 19) mukaan ainoastaan osallistujia; asukkaat tulee nähdä aktiivisina toimijoina yhteisen toiminnan suunnittelussa, ideoimisessa ja toteuttamisessa. Asukkaiden yhteisen toiminnan tulisi syntyä asukkaiden kokemista tarpeista, heidän ideoistaan ja

toiveistaan. Asukaslähtöinen toiminta innostaa asukkaita osallistumaan niin toimintaan kuin toiminnan suunnitteluun (Paavolainen, 2021b, s. 19). Yhteisöllisyyden nähdään lisäävän turvallisuuden tunnetta asuinalueella (Juntto, 2010, s. 265). Juntton mukaan, jopa heikompien sosiaalisten suhteiden, kuten naapureiden välinen ”hyvänpäiväntuttuus”, nähdään vaikuttavan positiivisesti asukkaiden kokemaan turvallisuuden tunteeseen.

On kuitenkin huomattavaa, että pelkkä yhteinen asuinalue tai asuintalo ei tarkoita sitä, että sen asukkaat kokisivat alueen yhteisön merkittäväksi (Jolanki ja muut, 2017, s. 12). Jolankin ja muiden mukaan yhteenkuuluvuuden tunnetta ei välttämättä ole alueella, vaikka alueen asukkaat tunnistaisivat toisensa tai tervehtisivät toisiaan. Asuinalueen yhteisöllisyys voi siis olla hyvin heikkoa, mikäli yhteistä toimintaa ei ole.

3.2 Yhteisöllinen asuminen

Yhteisöllisyys asumisessa toteutuu monessa muodossa ja monella tasolla. Vaikka asuminen ja koti usein liitetään toisiinsa, ne eivät ole synonyymejä Saarikankaan (2006, s.235) mukaan. Koti on käsite, joka ulottuu usein asunnon fyysisten rajojen ulkopuolelle. ”Kotona oleminen” ei rajoitu pelkästään asunnon sisätiloihin vaan voi ulottua myös yhteisiin kokoontumispaikkoihin ja alueisiin, joissa ihmiset kokevat kuuluvansa yhteisöön tai yhteiseen ympäristöön (Saarikangas, 2006, s. 235).

Yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan asumisen muotoa, joka pyrkii tarkoituksenmukaisesti edistämään asukkaiden välistä vuorovaikutusta ja yhteistä toimintaa (Paavolainen, 2021b, s. 8). Tämä voi tapahtua niin yksittäisessä rakennuksessa kuin laajemmalla asuinalueella, kuten korttelissa tai naapurustossa. Paavolaisen mukaan yhteisöllinen asuminen korostaa asukkaiden osallisuutta ja sitoutumista toisiinsa sekä yhteisön hyvinvointiin, ja se voi ilmetä erilaisina käytäntöinä ja palveluina, jotka kannustavat sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön asukkaiden kesken.

Tässä tutkielmassa yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan siis asumista, jonka avulla pyritään lisäämään asukkaiden yhteistä toimintaa sekä heidän välistään vuorovaikutusta. Yhteisöllisellä asumisella ei kuitenkaan tarkoiteta Tanskassa kehitettyä yhteisöasumisen mallia (co-housing), jonka tavoitteena on luoda uudenlaisia puitteita arkielämälle. Erosen (2019, s. 6) mukaan yhteisöllisyys eroaa yhteisöasumisesta siinä mielessä, että se ei ole yhtä tavoitteellista eikä sisällä välttämättä suunniteltuja yhteisiä toimintoja, kuten yhteistä ruoanlaittoa tai -nauttimista. Toisin kuin yhteisöasumisessa, yhteisöllisyys ei aseta asukkaille velvoitteita, ja osallistuminen yhteisiin toimintoihin on täysin vapaaehtoista. Erosen mukaan silti monissa kortteleissa on saatavilla yhteisötiloja, ja naapureiden välistä kanssakäymistä rohkaistaan sekä aktiivisesti edistetään talon suunnittelussa. Yhteisöllinen asuminen ei myöskään tarkoita solu- tai jaetussa asunnossa asumista, vaikka onkin todettavaa, että näissä asumismuodoissa asukkaiden välisen yhteisöllisyyden merkitys korostuu huomattavasti eniten.

Helamaan ja Pylväsen (2012, s. 24–25) mukaan yhteisöasumiseen kuuluu olennaisena osana yhteinen asuminen ja vapaa-aikaan liittyvä toiminta. Yhteisöasumiselle on heidän mukaansa tyypillistä, että asuinyhteisöllä on eräänlainen hallinnoinnin taso, joka määrittää yhteistä toimintaa ja vastuut. Yhteisöasumisen osallistuminen ei siis ole vapaaehtoista, vaikka kukaan tuskin vastoin tahtoaan on valinnut asuintavakseen yhteisöasumisen.

Yhteisöllisen asumisen vaikutusta hyvinvointiin on pääasiassa tutkittu asukkaiden kokemusten ja itsearviointin näkökulmasta useissa eri tutkimuksissa (Jolanki ja muut, 2017, s. 16). Sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa tehdyt tutkimukset osoittavat, että suurin osa yhteisöllisen asumisen asukkaista tai yhteisötoimintaan osallistuvista asukkaista kokee yhteisöllisyyden erittäin myönteisenä ja hyvinvointia lisäävänä tekijänä.

Yhteisöllisen asumisen toiminta perustuu asukkaiden omiin tarpeisiin ja toiveisiin, joten asukkaat voivat muokata yhteisön toimintaa omien elämäntapojensa ja arvojensa mukaisesti (Jolanki ja muut, 2017, s. 115). Yhteisöllinen asuminen sisältää aina tiiviimpää

vuorovaikutusta kuin perinteinen asuminen, ja asukkaiden on opeteltava käsittelemään erilaisuutta ja mahdollisia erimielisyyksiä sekä kehitettävä rakentavia ratkaisukeinoja ongelmatilanteisiin. On myös huomattavaa, että yhteisössä voi asua myös ihmisiä, jotka eivät halua syystä tai toisesta osallistua yhteisölliseen toimintaan.

3.3 Yhteisöllinen opiskelija-asuminen

Suomessa opiskelija-asuntoja vuokraavat erinäiset opiskelija-asuntosäätiöt (kuten VOAS), yliopistojen ylioppilaskunnat (kuten AYY), osakunnat sekä muut säätiöt, kaupungit sekä kunnat. Opiskelijat voivat myös vuokrata asuntoja yksityisiltä vuokranantajilta. Vaasassa erityisiä opiskelija-asuntoja vuokraa Vaasan opiskelija-asuntosäätiö, eli VOAS.

Opiskelija-asuntojen maine on hyvä opiskelijoiden keskuudessa (Kortelainen ja muut, 2018, s. 20). Tämä on pääteltävissä myös opiskelija-asuntosäätiöiden asuntojen korkeista käyttöasteista. Suurin kysyntä keskittyy pääasiassa oppilaitosten läheisyydessä tai keskusta-alueilla sijaitseviin yksiöihin (Kortelainen ja muut, 2018, s. 15). Vajaakäytöllä ovat Kortelaisen ja muiden selvityksen mukaan erityisesti kauempana oppilaitoksista sijaitsevat soluasunnot. Kortelainen ja muut epäilevät, että opiskelijoiden siirtyminen yleisen asumistuen piiriin on nopeuttanut tätä muutosta. Eurooppalaisessa vertailussa suomalaiset opiskelijat kuuluvat yhdessä muiden pohjoismaiden kanssa poikkeukselliseen ryhmään, jossa alle joka viides opiskelija asuu vanhempiensa luona (Lehtoruusu. 2019, s. 36).

Opiskelija-asuntoalueet eroavat merkittävästi monista muista kaupunkimaisista asuinalueista, sillä alueen asukkaita yhdistä samankaltainen elämäntilanne. Franz ja Gruber (2022, s. 457, 466) uskovatkin, että nimenomaan opiskelijoille tarkoitetuilla asunnoilla on suuri merkitys kaupunkiin muuttaville opiskelijoille. Heidän mukaansa opiskelija-asunnot tarjoavat kaupunkiin saapuville uusille opiskelijoille keskeisen kohtaamispaikan ja yhteisön. Monet opiskelija-asuntosäätiöt ovatkin ottaneet yhteisöllisyyden yhdeksi keskeisistä arvoistaan. Näin on tehnyt myös VOAS (2023b).

VOASin uuden strategian tavoitteena on luoda yhteisöllistä opiskelija-asumista. Osana yhteisöllisyyden kehittämistä on VOAS luonut uuden VOAS Study & Chill -konseptin yhdessä säätiön asukkaiden kanssa. Osana tätä konseptia VOAS avasi uuden yhteiskäyttötilan asukkailleen aivan asuntosäätiön toimiston läheisyyteen. VOASin asukastoimikunnat ovat avainasemassa asuntosäätiön asukkaiden yhteisöllisyyden tukemisessa (VOAS, 2023b). Yhteisöllisyys kehittää aluiden viihtyvyyttä, kun säätiön asukkaat ovat voineet olla aktiivisesti mukana säätiön toiminnan ja asuntojen kehittämisessä.

3.4 Yhteiskäyttötilat

Yhteisölliset tilat mahdollistavat asumis- ja elintilojen laajentamisen, kuitenkin asunnon neliöitä lisäämättä (Ampuja ja muut, 2021, s. 19). Yhteiskäyttötiloilla tarkoitetaan talo- tai asuinaluekohtaisia tiloja, jotka palvelevat asumista (Laitinen & Norvasuo, 2014, s. 8). Tällä hetkellä rakennuskannassa olevilla yhteiskäyttötiloilla tarkoitetaan taloyhtiön tiloista löytyvää pesulaa, saunaa tai kerhohuonetta (Tervo ja muut, 2018, s. 12). Yhteiskäyttötiloilla ei ole aiemmin koettu olevan niin suurta lisäarvoa, että se vaikuttaisi asukkaiden asunnonvalintaan, joten jotta rakennuskustannukset on voitu minimoida, on yhteiskäyttötiloja rakennettu vain asemakaavamääräysten vaatima vähimmäismäärä. Yhteiskäyttötilat tai jaetut tavat ovat kuitenkin viime vuosina nousseet uudella tavalla kiinnostuksen kohteeksi. Tervo ja muut (2018, s. 12) perustelevat ilmiön nousua laajemmilla yhteiskunnallisilla kehityskuluilla, kuten digitalisaatiolla, ekologisuuden ja kestävän kehityksen korostumisella sekä yhteisöllisyyden kaipuulla.

Yhteiskäyttötilat voivat muuttaa taloyhtiön yhteiset tilat eräänlaisiksi arjen kohtaamispaikoksi tai yhteisöllisyyden areenoiksi, jos tilat on suunniteltu ja sijoiteltu hyvin (Paavolainen, 2021b, s. 8). Yhteiskäyttötiloissa tapahtuva asukaslähtöinen yhteinen toiminta luo mahdollisuuden asukkaiden väliselle vuorovaikutukselle ja tarjoaa mahdollisuuden tutustua uusiin naapureihin.

Simin mukaan (2022, s. 13) kaupunkisuunnittelussa tulisikin tunnistaa, että jokainen rakennetun ympäristön fyysinen yksityiskohta voi tarjota mukavuutta, helppoutta ja yhteisöllisyyttä muiden kanssa. Yksityisyyden ja yhteisöllisyyden tasapaino, sekä eri palveluiden sijoittuminen samalle alueelle, mahdollistavat hyvän elämän ilman, että tarvitsee matkustaa niin paljon. Asuinalue voi tarjota parempaa elämää, kun fyysisen ympäristön puitteet ovat kunnossa ja kaikki tarvittavat palvelut ovat lähellä.

Yhteisten tilojen käytöllä on merkittävä rooli alueellisessa yhteisöllisyydessä ja asukkaiden hyvinvoinnissa. Yhteiskäyttötilojen houkuttelevuudella ja tilojen laadulla on selvä vaikutus tilojen käyttöasteeseen (Suominen, 2016, s. 97). Yhteisöllisissä taloissa on asukkaiden tarpeet huomioitu monipuolisten yhteisten tilojen suunnittelussa (Paavolainen, 2021b, s. 30). On ensisijaisen tärkeää, että tilat ovat kaikkien asuinalueen asukkaiden käytettävissä, eikä niiden käyttöä rajoiteta tietyille taloille tai asukasryhmille (Ampuja ja muut, 2021, s. 21). Kuitenkin on olemassa tilanteita, joissa tietyt tilat saatetaan joutua rajaamaan käyttäjäryhmän tai ylläpitokustannusten perusteella. Tämä saattaa vaikuttaa esimerkiksi vuokran suuruuteen, kun yhteistilojen ylläpidosta aiheutuvat kustannukset on jaettava asukkaiden kesken. Ampujan ja muiden mukaan yhteistilojen suunnittelussa on tärkeää harkita, miten mahdolliset ylimääräiset maksut voivat vaikuttaa asuntojen ja tilojen houkuttelevuuteen. Jos asukkaat joutuvat maksamaan erikseen tietyistä palveluista tai tiloista, se saattaa vähentää asuntojen vetovoimaa. Peruspalvelut, kuten pyykkitupa, tulisi olla kaikkien asukkaiden käytettävissä ilman erillistä maksua, jotta perustarpeisiin pääseminen olisi mahdollisimman esteetöntä.

Vaikka yhteiset tilat eivät automaattisesti takaa yhteisöllisyyden muodostumista, tarvitaan kokemuksen syntymiseksi tiloja, joissa ihmiset voivat kohdata toisiaan vaivattomasti (Paavolainen, 2021b, s. 30). Yhteiskäyttötilat tulisikin sijoittaa kulkureittien ja asukkaiden arkisten toimintojen oheen. Tällöin tilat houkuttelevat asukkaita viettämään aikaa niissä ja edistävät asukkaiden välistä sosiaalisten vuorovaikutussuhteiden syntymistä (Paavolainen, 2021b, s. 30). Myös Kyttä (2004, s.23–

24) korostaa tilojen sijainnin merkitystä. Yhteisölliset kohtaamiset tulisi sijoittaa lähelle asukkaiden arkea, jotta ne implementoituvat osaksi asukkaiden päivittäistä elämää.

Yhteiskäyttötiloja suunnitellessa on tärkeää huomioida tilojen muuntojoustavuus (Ampuja ja muut, 2021, s. 20). Silloin tila on muokattavissa eritarkoituksiin ja voi elää asumisen trendien mukana. VOASin tavoitteena on rakentaa tiloja, jotka ovat käytettävissä vielä vuosikymmenien päästä niiden muuntojoustavuuden ansiosta.

Kuten aiemmin todettua, ihminen tasapainottelee jatkuvasti yksityisyyden ja yhteisöllisyyden välillä. Tämän vuoksi on tärkeää huomata, että vaikka yhteiskäyttötilat tuovat asukkaille lisäarvoa asumiseen, eivät ne korvaa omissa asunnoissa olevaa tilaa (Ampuja ja muut, 2021, s. 21). Yhteiskäyttötilat ovat asumisen lisäpalvelu ja joillekin asuntojen houkuttelevuutta lisäävä tekijä. Yhteiskäyttötilojen suunnittelussa on siis tärkeää pyrkiä tasapainottamaan viihtyvyys ja käytännöllisyys niin, että ne täyttävät asukkaiden tarpeet ja tarjoavat lisäarvoa heidän asumiskokemukselleen

4 Tutkimusmenetelmä ja tutkimusaineisto

Tämän tutkielma on toteutettu toimeksiantona Vaasan opiskelija-asuntosäätiölle. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millaisia yhteiskäyttötiloja vaasalaiset opiskelijat toivoisivat Ahventien opiskelijakylän Tekla 1-rakennuksen korvaavaan uuteen kohteeseen. Tutkimusmenetelmäksi valittiin kyselytutkimus, sillä sen avulla pystytään keräämään laaja joukko vastauksia lyhyen aikavälin sisällä. Tämä pro gradu -tutkielma on toteutettu kartoittavana kyselytutkimuksena. Tutkimus on poikkileikkaava, eli tutkimuksen aineisto on kerätty yksittäiseltä joukolta yhtenä ajankohtana (Vastamäki & Valli, 2018). Poikkileikkausaineiston analyysillä pyritään kuvailemaan yhteisöllisyyttä opiskelija-asumisessa ilmiönä.

4.1 Tutkimuksen toteutus

Aineiston keruu toteutettiin Webropol-verkkoalustan avulla kyselytutkimuksena. Sisällöllisesti kysely oli jaettu kolmeen osaan. Kyselyn ensimmäinen osa koostui kyselyyn vastanneiden taustatietoja koskevista kysymyksistä, kuten iästä, opiskeluasteesta sekä asuinmuodosta. Toisessa osiossa keskityttiin opiskelijoiden kokemaan yhteisöllisyyteen, opiskelija-asumiseen sekä heidän ennako-oletuksiinsa yhteisöllisestä asumisesta. Kyselyn kolmas osio keskittyi yhteiskäyttötiloihin ja kysymysten avulla pyrittiin kartoittamaan tietoa siitä, minkälaisia toiveita opiskelijoilla on uusiin yhteiskäyttötiloihin.

Kyselyn kolmannen osion vastausvaihtoehdoissa esitetyt esimerkit mahdollisista yhteiskäyttötiloista on luotu Ampujan ja muiden (2021) raportin pohjalta, missä oli esitelty mahdollisia vaihtoehtoja Ahvenrannan opiskelijakylän yhteiskäyttötiloiksi sekä palveluiksi. Kyselyn kysymykset käytiin läpi yhdessä VOASin edustajien kanssa, jotta ne palvelevat säätiön tietotarpeita mahdollisimman kattavasti. Kyselytutkimus toteutettiin 2.-16.4.2023, jolloin vastausaikaa kyselyssä oli noin kaksi viikkoa.

Vaasassa toimii kuusi eri korkeakoulua: Vaasan yliopisto, Helsingin yliopisto, Åbo Akademi, Hanken Svenska Handelshögskolan, Vaasan ammattikorkeakoulu VAMK, sekä ruotsinkielinen ammattikorkeakoulu Novia. Yhteensä Vaasassa on yli 13000 korkeakouluopiskelijaa, jotka opiskelevat kolmella eri kielellä. Kyselyllä haluttiin tavoittaa mahdollisimman moninainen joukko vaasalaisia opiskelijoita, joten kysely toteutettiin suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Kysely oli avoin kaikille vaasalaisille opiskelijoille, eikä ollut rajattu vain opiskelija-asuntosäätiön asuinnoissa asuville.

Kysely toimitettiin Vaasan korkeakouluille, opiskelija- ja ylioppilaskunnille sekä ainejärjestöille jaettavaksi omissa kanavissaan yhdessä kyselyyn ohjaavan saatekirjeen sekä tutkimuksen tietosuojaselosteen kanssa. Lisäksi kysely jaettiin VOASin asukkaiden sähköpostilistan kautta. Kaikkien kyselyyn vastaajien kesken arvottiin kolme S-ryhmän 50 euron lahjakorttia.

Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 312 kappaletta (N=312). Kysely oli avattu vastaajien toimesta 586 kertaa ja vastaaminen aloitettu 477 kertaa. Tutkimusaineiston analyysi on tehty tietokoneavusteisesti, osittain tilastolliseen tietojenkäsittelyyn soveltuvan SPSS-ohjelman avulla ja osittain Excelin-kaavatoimintojen avulla. Kyselyn vastauksia analysoitiin ristiintaulukoimalla sekä tarkastelemalla erinäisiä tutkielmassa esitettyjä kuvioita. Avomien kysymysten vastauksien analyysissä on käytetty hyödyksi vastausten luokittelua sekä yksityiskohtaista vastausten tarkastelua.

Kyselyllä tavoitettiin kattava joukko vaasalaisia opiskelijoita. Vastaajajoukkoa käsitellään tarkemmin seuraavassa luvussa.

4.2 Vastaajien taustatietoa

Kyselyn ensimmäinen osio koostui taustatietoa keräävistä kysymyksistä. Kysymyksissä kysyttiin esimerkiksi vastaajien sukupuolta ja ikää sekä nykyistä asumismuotoa ja asuntotyyppiä.

Sukupuoli- ja ikäjakauma

Kyselyyn vastanneista vajaa 60 prosenttia oli naisia ja noin 39 prosenttia miehiä. Muunsukupuolisia vastanneista oli vajaa 2 prosenttia. Suurin vastaajaluokka oli 22–24-vuotiaat opiskelijat, ollen yli kolmasosan kyselyn vastaajista. Toiseksi suurin ikäluokka vastaajissa oli 18–21-vuotiaat. Vastaajien ikäjakauma oli odotusten mukainen. Yli kaksi kolmasosaa vastaajista on alle 25-vuotiaita, mikä on tutkimuksen kohderyhmän huomioiden odotettavissa. Taulukossa 1 on kuvattu vastaajien ikä- ja sukupuolijakaumaa.

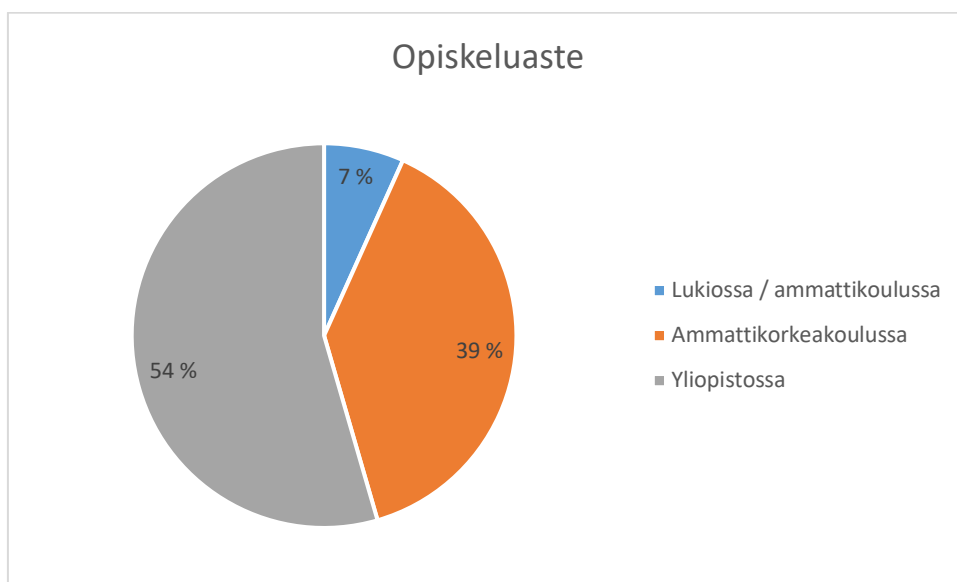
Taulukko 1. Vastaajien sukupuoli- ja ikäjakauma

Ikä		Sukupuoli			Yhteensä
		Nainen	Mies	Muu	
	Alle 18-vuotias	0	1	0	1
	18-21	59	32	1	92
	22-24	69	50	3	122
	25-27	24	19	2	45
	28-30	13	8	0	21
	Yli 30-vuotias	20	11	0	31
	Yhteensä	185	121	6	312

Opiskeluaste

Taustakysymyksissä selvitettiin myös vastaajien opiskeluaste. Koska kysely oli avoin kaikille vaasalaisille opiskelijoille, tarjottiin vastausvaihtoehdoksi myös toisen asteen

oppilaitoksia; lukio ja ammattikoulu. Koulukohtaiselle jaottelulle ei kuitenkaan nähty tarvetta. Vastaajista 170 opiskelee yliopistossa, 121 ammattikorkeakoulussa ja 21 lukiossa tai ammattikoulussa. Kuviossa 1 on havainnollistettu piirakkakaavion avulla opiskeluasteen jakautuminen vastaajien kesken.

Kuvio 1. Vastaajien opiskeluaste

Asuminen

Taustakysymyksiä avulla haluttiin myös selvittää vastaajien nykyistä asumismuotoa. Vastaajien yleisin asuinmuoto on asua yksin, 183 vastaajaa, ja yleisin asunnon koko on yksiö, 139 vastaajaa. Yksin yksiössä kertoo asuvansa 127 vastaajaa. Vastaajista noin yksi neljäsosa kertoo asuvansa puolison kanssa ja yksi kuudesosa asuvansa kämpäkaverin kanssa tai soluasunnossa. Myös kaksiot ovat opiskelijoiden suosiossa, hieman yli neljännes kertoo asuvansa kaksiossa joko yksin tai puolisonsa kanssa. Vastaajien asumismuodon jakaumaa on tarkasteltu taulukossa 2.

Taulukko 2. Vastaajien asumismuoto.

		Asun				Total
		Yksin	Puolison kanssa	Kämppä-kaverin kanssa / Soluasunnossa	Vanhempieni/huoltajan kanssa	
Kuinka monen huoneen asunnossa asut?	Huone soluasunnossa	7	0	25	0	32
	Yksiö	127	10	2	0	139
	Kaksio	41	44	3	0	88
	Kolmio	8	14	15	2	39
	4h tai suurempi	0	5	6	3	14
Total		183	73	51	5	312

Taustatietona kysyttiin myös vastaajien asuntotyyppiä. Jaottelutapana käytettiin omistusasuntoa, vuokra-asuntoa tai muuta asuntotyyppiä. Vuokralla asuilta kysyttiin vielä erikseen, asuivatko he VOASin asunnossa. Kuten oli oletettua kyselyn kohderyhmän huomioiden, yli 95 prosenttia vastaajista asuu vuokralla, ja heistä hieman alle 60 % asuu vuokralla VOASin asunnossa. Noin neljä prosenttia vastaajista asuu omistusasunnossa, ja yksi oli vastannut asuvansa muussa asuntotyyppissä. Vastaajien asuntotyyppin jakauma on nähtävillä taulukossa 3.

Vaasan korkeakoulujen sekä niiden opiskelija- ja oppilaskuntien lisäksi, kysely jaettiin VOASin sähköpostilistan kautta asuntosäätiön asukkaille mikä näkyy myös kyselyn vastaajajoukossa. Kortelaisen ja muiden (2018, s.7) mukaan vain 27 prosenttia opiskelijoista asuu erityisesti opiskelijoille tarkoitetuissa asunnoissa. Kyselyyn vastanneista kuitenkin yli 55 % ilmoitti asuvansa opiskelija-asunnossa. Vastausten analysoinnin kannalta tämä ei kuitenkaan ole ongelmallista, sillä kyselyn avulla pyrittiin myös kartoittamaan jo opiskelija-asunnoissa asuvien opiskelijoiden toiveita ja kokemuksia yhteisöllisyydestä.

Taulukko 3. Vastaaajien asuntotyyppi.

Asuntotyyppi	Omistusasunto	14
	Vuokra-asunto	297, joista 173 asuu VOASin asunnossa
	Muu	1

5 Kohti yhteisöllistä opiskelija-asumista

Tässä luvussa esittelen kyselytutkimuksen tuloksia. Luku on jaettu kolmeen alalukuun eri tematiikkojen mukaan. Luku 5.1. käsittelee opiskelijoiden kokemuksia ja tunteita opiskelija-asumisesta. Luvussa 5.2. käsittelen yhteisöllisyyttä asumisessa, ja luku 5.3. keskittyy yhteiskäyttötiloihin.

5.1 Kokemukset opiskelija-asumisesta

Koska kysely tehtiin toimeksiantona Vaasan opiskelija-asunto säätiölle, halusin selvittää opiskelijoiden tunteita, ajatuksia ja ennakkokäsityksiä opiskelija-asumisesta. Kyselyssä vastaajia pyydettiin kiteyttämään ytimekkäästi, millaisia tunteita opiskelija-asuminen herätti heissä. Avoimet vastaukset ryhmiteltiin manuaalisesti kolmeen eri kategoriaan: positiiviset mielikuvat, neutraalit mielikuvat sekä negatiiviset mielikuvat. Avoimia vastauksia oli yhteensä 208, joista noin puolet (114 vastausta) olivat positiivisia, 40 negatiivisia ja 36 neutraaleja. 17 kyselyyn vastanneista jätti vastaamatta kyseiseen kysymykseen tai heidän antamansa vastaus ei liittynyt annettuun kysymykseen.

Positiivisen mielikuvan vastauksissa korostuu opiskelija-asumisen edut, kuten sen edullisuus sekä asuntojen sijainnit. Opiskelija-asumista pidettiin yleisesti ottaen edullisena, mikä on erityisen tärkeää opiskelijoiden kokeman heikon toimeentulon vuoksi. Vastaajat olivat myös tyytyväisiä opiskelija-asuntojen sijoittumiseen suhteessa kouluihin, kauppoihin ja muihin kaupungin palveluihin. Nämä piirteet on nähtävillä esimerkeissä 1-3.

(1) Edullinen, väliaikainen, muistoja sisältävä

Esimerkissä (1) kuvataan opiskelija-asumisen positiivisia mielikuvia. Vastaaja mieltää opiskelija-asumisen edulliseksi, mikä kuvastaa vastaajan positiivista asennetta opiskelija-asumisen taloudellisiin vaikutuksiin. Opiskelijoiden toimeentulo on ollut viime aikoina

jälleen julkisessa keskustelussa, ja edullinen opiskelija-asuminen on monelle edellytys sille, että opiskeleminen on taloudellisesti mahdollista. Väliaikainen ja muistoja sisältävä kuvaavat hyvin opiskelija-asumisen tilapäisyyttä, sekä siihen liittyvää tunnesidettä.

- (2) Halvalla omassa rauhassa, ja omassa tapauksessani aivan keskustassa, mistä on helppo lähteä kouluun, harrastuksiin, töihin ja kauppaan.

Esimerkin (2) vastaus korostaa jälleen opiskelija-asumisen edullisuutta. Lisäksi vastaus korostaa oman tilan ja yksityisyyden merkitystä. Monelle opiskelijalle opiskelija-asuminen mahdollistaa ensimmäisen oman kodin, jota ei tarvitse jakaa muiden kanssa. Vastaaja korostaa vastauksessaan myös asunnon sijaintia. Opiskelija-asuntojen sijainnilla on suuri merkitys asumisviihtyvyyteen, sillä asuminen hyvällä sijainnilla suhteessa korkeakouluun, kaupungin keskustaan sekä kauppaan mahdollistaa helpon elämisen.

- (3) Se on erittäin mukavaa ja homma toimii, sillä VOAS tarjoaa siistejä asuntoja opiskelijaystävälliseen hintaan.

Esimerkin (3) vastauksessa nousee esiin jälleen opiskelija-asumisen edullisuus. Opiskelija-asuminen nähdään toimivana konseptina, sillä vastaajan mielestä opiskelija-asuntosäätiön asunnot ovat siistejä ja edullisia.

Positiivisissa vastauksissa korostuu myös yhteisöllisyys sekä yksityisyyden ja yhteisöllisyyden tasapaino. Vastaajille yhteisöllisyyden tunne on voinut olla voimakas, ja monet nauttivat tästä sosiaalisesta näkökulmasta. Samaan aikaan yksityisyyttä arvostetaan. Yhteisöllisyyden ja yksityisyyden arvoja on nähtävissä seuraavissa esimerkeissä:

- (4) Opiskelija-asuminen on viihtyisää ja yhteisöllistä

Esimerkissä (4) vastaaja ilmaisee tyytyväisyytensä opiskelija-asumiseen korostamalla sen mukavuutta. Vastaajan mielestä opiskelija-asuminen mahdollistaa sosiaalisen

vuorovaikutuksen muiden opiskelijoiden kanssa. Yhteenkuuluvuuden tunne on merkittävä tekijä yhteisöllisen asumisen muodostumiseksi.

- (5) Opiskelija-asuminen on toisaalta monelle murrosvaihe itsenäistymisen ja uuden oppimisen saralla. Toisaalta se antaa mahdollisuuden toteuttaa itseään valitsemalla juuri se asumistyyli, joka kullekin yksilöllisesti sopii. Koen, että opiskelija-asuminen on matalan kynnyksen toimintaa, jossa omaan asuntoon ei toisaalta synny minkäänlaista tunneyhteyttä, mutta toisaalta ei paineitakaan hirveämmin.

Esimerkissä (5) tuodaan esiin, että opiskelija-asuminen edustaa useille opiskelijoille murrosvaihetta itsenäistymisessä ja uuden oppimisessa. Opiskelija-asuminen voi olla aika, jolloin nuoret aikuiset ottavat ensimmäiset askeleet itsenäisemmän elämän suuntaan. Toisena näkökulmana vastaaja mainitsee opiskelijan mahdollisuuden valita itselleen sopiva asumistyyli. Opiskelija voi siis itse valita asumisratkaisunsa omien mieltymystensä mukaisesti.

Vastaaja korostaa lisäksi opiskelija-asumisen ”matalaa kynnystä”, eikä vastaajan mielestä opiskelija-asumiseen liity suuria tunneyhteyksiä tai paineita. Opiskelija-asuminen onkin usein vain väliaikainen ratkaisu, eikä siihen sisälly samanlaista sitovuutta ja odotuksia kuten esimerkiksi omistusasumiseen.

Englanninkielisissä vastauksissa korostui erityisesti tyytyväisyys VOASin palveluihin ja asuntoihin. Erityisesti yhteisöllisyyttä ja monikulttuurisuutta arvostettiin. Seuraavat esimerkit ovat suomennoksia englanninkielisistä vastauksista.

- (6) [– –] VOAS järjestää asukkailleen mukavia tapoja viettää aikaa ja osallistua yhteisöllisiin aktiviteetteihin. VOAS järjestää aika ajoin sosiaalisia ja kulttuuritapahtumia. [– –] Kun puhun ystäväni kanssa niistä palveluista, jotka saan VOASilta, he ovat todella vaikuttuneita. Jotkut heistä ovat jo muuttaneet VOASin opiskelija-asuntoihin (suom.)
- (7) Hinta on edullinen ja täällä on ihmisiä, jotka ovat samanlaisia kuin minäkin, mikä auttaa minua tuntemaan oloni mukavammaksi ja turvallisemmaksi, koska tämä on yksi VOASin asunnoista. Lisäksi se on lähellä yliopistoa minulle. (suom.)

- (8) Ulkomaalaisena opiskelijana yhdistän opiskelija-asumisen mahdollisuutena tutustua muihin opiskelijoihin ja luoda yhteisöllisyyttä. Opiskelija-asumisessa minulla on mahdollisuus tavata ihmisiä erilaisista taustoista, kulttuureista ja maista. Asuessani opiskelija-asunnoissa voin olla vuorovaikutuksessa opiskelijakavereideni kanssa, mikä on antoisa kokemus. Lisäksi pidän siitä, että VOAS tarjoaa enemmän yhteisöllisyyttä rakentavia aktiviteetteja, kuten sosiaalisia tapahtumia, kerhoja ja urheilujoukkueita, jotka auttavat opiskelijoita löytämään samanhenkisiä ihmisiä samanlaisten mielenkiintojen parista. Yleisesti ottaen opiskelija-asuminen voi tarjota minulle alustan luoda kontakteja ja solmia elinikäisiä ystävyys-suhteita ihmisten kanssa ympäri maailmaa. (suom.)

Negatiivisissa vastauksissa korostui opiskelija-asumisen huonot puolet. Vastaajat ilmaisevat esimerkiksi tyytymättömyytensä asuntojen kuntoon, vuokrien tasoon sekä asuntoalueella oleviin meluihin ja häiriöihin.

- (9) Aika tiukilla mennään. Kallista asua oikeastaan missä vain opiskelijan tuloilla.

Esimerkki (9) korostaa jälleen opiskelijoiden heikkoa toimeentuloa. Vastaajan mielestä kaikkien asuntojen hinnat, mukaan lukien opiskelija-asunnot, tuntuvat korkeilta suhteutettuna opiskelijan tuloihin.

- (10) Mahdollisimman pienikustanteista elämistä jokaisen tottuman elintason tyytymisen rajoissa.

Myös esimerkki (10) korostaa opiskelijoiden heikkoa toimeentuloa. Vastaaja mieltää opiskelija-asumisen mahdollisimman pienikustanteiseksi, eikä se siten voi taata välttämättä toivottua elämäntyyliä kaikille. Vastauksessa viitataan elintasoon tyytymiseen, joka viittaa siihen, ettei kaikki toiveet ole toteutettavissa.

- (11) Ei nukutuksi saa

- (12) Ei omaa rauhaa, meteliä, hälinää

Esimerkit (11) ja (12) kuvastaa taas opiskelija-asumisen rauhattomuutta. Julkisessa keskustelussa opiskelijoita pidetään jatkuvasti ”bilettävinä” nuorina, joka varmasti heijastuu osittain myös opiskelija-asumiseen. Järjestyssääntöjen rikkominen ja kova

meteli asuinympäristössä vaikuttavat negatiivisesti asumisviihtyvyyteen ja muiden asukkaiden yöuniin.

(13) Epäsiisteys, rauhattomuus, rumat rakennukset ja asunnot

Myös esimerkki (13) nostaa esiin opiskelija-asumisen rauhattomuutta. Vastaaja mieltää opiskelija-asumisen myös epäsiistiksi, eikä pidä opiskelija-asuntoja esteettisinä tai viihtyisinä.

Negatiivisen mielikuvan vastauksissa korostui myös yksityisyyden ja oman tilan merkitys, sekä pelko yhteisöllisyydestä. Esimerkeissä (14) ja (15) korostuu vastaajien kokemus yksityisyydestä, sekä oman tilan tarpeesta. Vastaus (15) tuo myös hyvin esiin sen, että asumisessa on tärkeää löytää itselleen sopiva ratkaisu. Kaikki ratkaisut eivät ole kaikille soveltuvia.

(14) Kiitän luojaani siitä että en joudu asumaan solussa. Kunhan on omat tilat niin muusta pystyn joustamaan, jo ihan opiskelurauhan ja arjen sujumuuden takia. Tajuan kyllä että olen pienituloinen ja paljoo en voi asunnolta vaatia enkä paljoo kyllä tarvitsekaan.

(15) [– –] En voisi koskaan asua sellaisessa, koska introverttina tarvitsen oman rauhan. Ajatuskin yhteisöllisyydestä ahdistaa.

Neutraaleissa vastauksissa nähtiin opiskelija-asumisen hyvät ja huonot puolet, niin, ettei vastauksia voitu luokitella vain toiseen kategorioista. Positiivisia ja negatiivisia puolia sisältäviä neutraaleja vastauksia on esitelty alla.

(16) Voi olla tuttuja naapureita, voi olla melua juhlista, halvempaa kuin yksityiseltä vuokraaminen.

(17) Asuntojen kunto vaihteleva (huolto ei korjaa kuin välttämättömimmät), välillä levotonta asuinaluetta (opiskelijakylä), jätehuolto ei toimi. Asunnon saanti oli helppoa ja vaivatonta, samoin avaimien ym saaminen ja vuokrahinnat ovat hyvät.

(18) Seinät ovat pahvia ja kuulen siskoni hengityksen, mutta halpaa on joten ei se paljoo haittaa

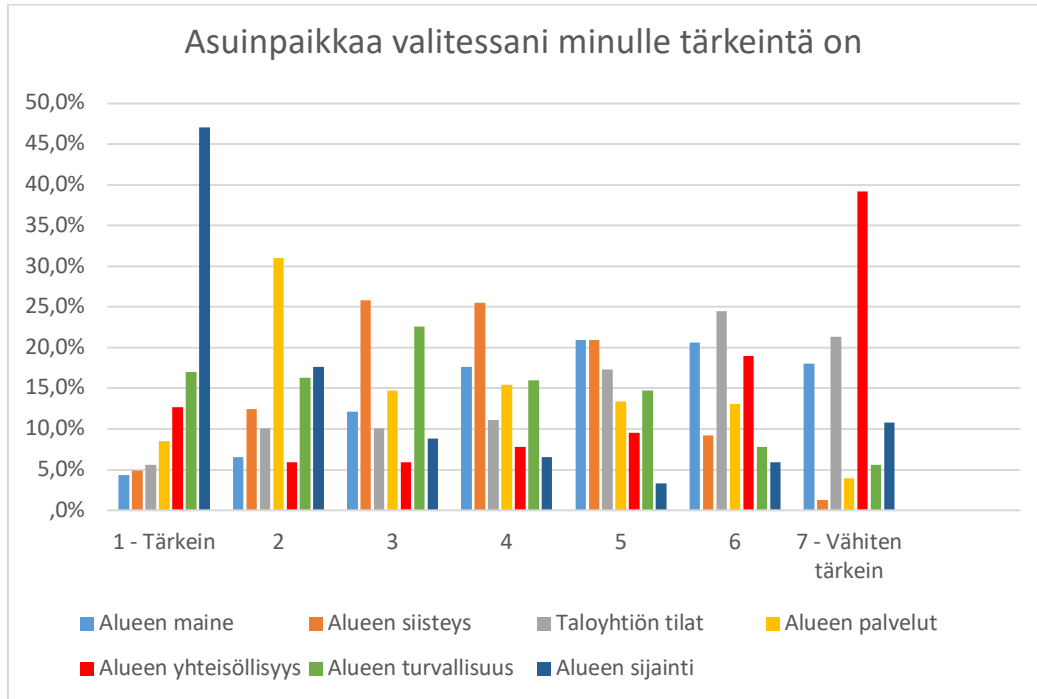
Osa vastauksista oli myös täysin neutraaleja, kuten esimerkit 19-20

- (19) Ei herätä erityisiä tunteita.
- (20) Hyvin neutraaleja. On hienoa, että on olemassa VOASin kaltainen yhtiö joka tarjoaa edullisia asuntoja opiskelijoille.

Pääosin mielikuvat opiskelija-asumisesta olivat positiivisia, sillä myös neutraaleissa vastauksissa oli positiivisten mielikuvien piirteitä. Vastaajat olivat siis pääsääntöisiä myös tyytyväisiä opiskelija-asumiseen Vaasassa ja ilmaisivat sen myös avoimissa vastauksissaan, vaikka jonkin verran kritiikkiä sai osakseen asuinalueiden jätehuolto sekä asuntojen kunto.

5.2 Yhteisöllisyys asumisessa

Tutkimuksessa haluttiin selvittää, mitkä asiat vaikuttavat merkittävästi asuinpaikan valintaan ja onko alueen yhteisöllisyys yksi valintaan vaikuttavista tekijöistä. Kysymys asetettiin niin, että vastaajia pyydettiin arvottamaan seitsemän asuinpaikan valintaan vaikuttavaa tekijää asteikolla 1–7 niin, että 1 on tärkein tekijä ja 7 vähiten tärkeä. Asuinpaikan valintaan vaikuttaviksi tekijöiksi annettiin alueen maine, alueen siisteys, alueen palvelut, alueen yhteisöllisyys, alueenturvallisuus, alueen sijainti sekä taloyhtiön tilat. Kysymyksen vastausjakauma on esitetty kuviossa 2.

Kuvio 2. Asuinpaikan valintaan vaikuttavat tekijät.

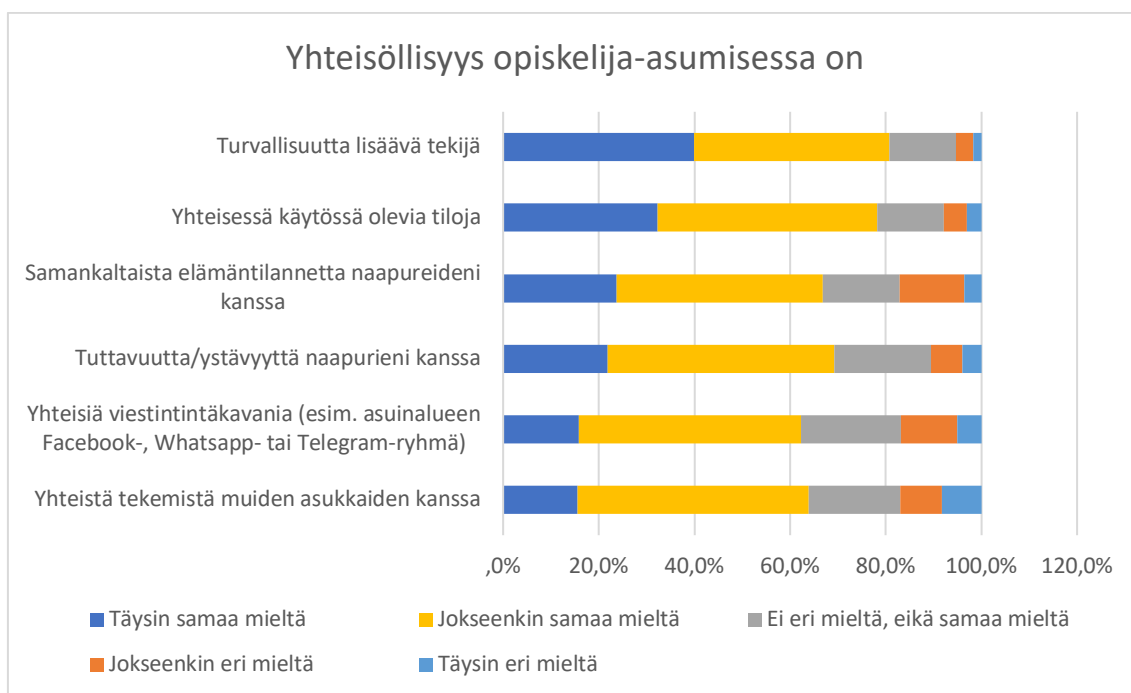
Tärkeimmäksi tekijäksi valikoitu selkeästi alueen sijainti: yli 45 % vastaajista oli asettanut tämän tärkeimmäksi tekijäksi. Toisaalta tämä oli oletettavaa, sillä esimerkiksi Espoon asuntojen (2023) tekemässä kyselyssä, sijainnin on nähty vaikuttavan toiseksi eniten asunnon valinnassa.

Toiseksi merkittävämpänä tekijänä korostui alueen palvelut. Palveluiden sijainti vaikuttaa merkittävästi arkeen. Avoimissa vastauksissa asuntojen sijainti nähtiin merkittävästi positiivisia mielikuvia luovana tekijänä, sillä asunnon sijainnilla suhteessa päivittäisiin toimintoihin on merkittävä vaikutus.

Alueen turvallisuus sekä siisteys näkyvät vastauksissa melko tärkeinä tekijöinä. Siisteys ja turvallisuus eivät ole siis asettuneet tärkeimmäksi tekijäksi asuinpaikkaa valitessa, mutta ei myöskään vähiten tärkeäksi tekijäksi. Monelle nämä tekijät voivat olla itsestäänselvyyksiä, eikä niitä välttämättä ajatella varsinaisena alueelle muuttamisen tekijöinä.

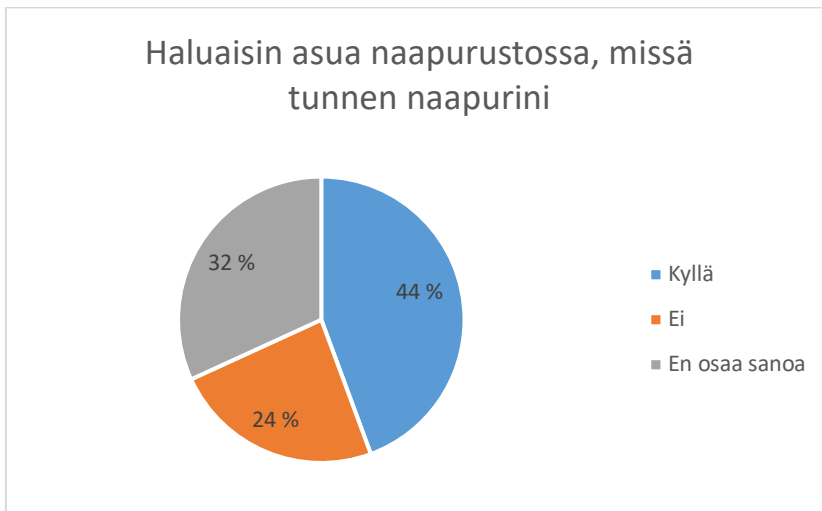
Alueen maineella ei koettu olevan niin suurta merkitystä asuinpaikkaa valitessa. Maine sijoittuu vastauksissa pääsääntöisesti asteikon arvoille 5-7. Tämä saattaa johtua siitä, että valtaosa vaasalaisista opiskelijoista muuttaa vieraalta paikkakunnalta, eikä alueiden maineet ole välttämättä tiedossa. Vastausvaihtoehdoissa ei myöskään eroteltu positiivista ja negatiivista mainetta toisistaan, joten maineen merkitystä voi

Alueen yhteisöllisyyttä ei nähty tärkeänä tekijänä asuinpaikan valinnassa. Vaikka 12,7 % vastaajista oli nimennyt yhteisöllisyyden tärkeimmäksi tekijäksi, oli lähes 40 % vastaajista asettanut yhteisöllisyyden vähiten tärkeäksi tekijäksi asuinpaikan valinnassa. Tämä kysymys ei kuitenkaan anna vastausta siihen onko alueen yhteisöllisyydellä merkitystä asuinpaikkaa valitessa. Kysymyksessä voi ainoastaan arvottaa asuinpaikan valitsemisen vaikuttavia tekijöitä suhteessa toisiinsa. Alueen yhteisöllisyys ei myöskään välttämättä näy alueen ulkopuolisille, joten yhteisöllisyys saattaakin olla enemmän pitovoimatekijä, eli asia, joka saa asukkaan pysymään alueella.

Kuvio 3. Käsitys yhteisöllisestä asumisesta

Kuvion 3 mukaan, yhteisöllisyys opiskelija-asumisessa on ensisijaisesti turvallisuutta lisäävä tekijä. Vastausten joukossa nousi esiin myös yhteisten tilojen tärkeys sekä naapuruussuhteiden vaikutus yhteisöllisyyteen. Tutkimuksessa haluttiin lisäksi selvittää, kuinka moni opiskelija haluaisi tuntea naapurinsa (Kuvio 4). Tulosten mukaan 138 vastaajaa ilmoitti toivovansa asuvansa naapurustossa, jossa he tuntevat naapurinsa, kun taas 74 vastaajaa ilmoitti, etteivät he haluaisi tuntea naapurinsa. 99 vastaajaa ei osannut ottaa kantaa kysymykseen. Vastaukset ovat mielenkiintoisia sillä kuitenkin tuttavuus tai ystävyys naapurien kanssa nähtiin kohtuullisen merkittävänä osana opiskelija-asumisen yhteisöllisyyttä. Vastauksia voi selittää vastanneiden omat asumispreferenssit sekä kiinnostus yhteisöllisestä asumisesta.

Kuvio 4. Vastaajien kiinnostus tuntea naapurinsa.

5.3 Yhteiskäyttötilat

Kyselyn kolmas osio keskittyi opiskelijoiden ajatuksiin ja toiveisiin yhteiskäyttötiloista. Kyselyn osiota pohjustettiin kuvaamalla lyhyesti, mitä yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan:

Yhteisöllinen asuminen toteutuu monissa eri muodoissa. Yhteisöllisessä asumisessa voi aikaa viettää oman asunnon lisäksi talon tai alueen yhteisissä tiloissa. Yhteisölliselle asumiselle tyypillisiä tunnuspiirteitä onkin alueen

asukkaiden välinen yhteistoiminta sekä asukkaiden käytössä olevat yhteiskäyttötilat. Yhteisöllisellä asumisella ei siis tarkoiteta solu- tai jaetussa asunnossa asumista.

VOASilla yhteistoimintaa asukkaille järjestävät asuinalueiden asukastoimikunnat. Tällä hetkellä VOASin asunnoissa olevia yhteiskäyttötiloja ovat esimerkiksi pesutupa, sauna sekä kerhohuoneet, ja yhteisöllisenä palveluna Omago yhteiskäyttöautot. (Kysely, liite 2)

Taulukossa 4 on havainnollistettu vastaajien toiveita yhteiskäyttötilojen olemassaolosta asuinalueeltaan asuntokoon jakauman mukaisesti. Yhteiskäyttötiloja asuinalueelleen toivoi lähes 2/3 vastanneista, ja heistä lähes puolet asuvat yksiöissä. Vastauksia saattaa selittää lisätilan tarve, sillä lähes kaikki soluasunnoissa asuvat toivoivat yhteiskäyttötiloja asuinalueelleen.

Taulukko 4. Kiinnostus yhteiskäyttötiloista.

		Toivoisin, että asuinalueeltani löytyy asukkaiden käytössä olevia yhteiskäyttötiloja				Total
		Kyllä	Ei	En osaa sanoa	Ei vastausta	
Kuinka monen huoneen asunnossa asut?	Huone soluasunnoss a	26	1	4	1	32
	Yksiö	85	15	37	2	139
	Kaksio	50	7	27	4	88
	Kolmio	26	4	8	1	39
	4h tai suurempi	8	2	4	0	14
Total		195	29	80	8	312

Vastaajista 80 ei osannut sanoa toivoisiko asuinalueelleen yhteiskäyttötiloja. Tämä saattaa johtua siitä, että vastaajilla ei ole ymmärrystä siitä, millaisia yhteiskäyttötilat voisivat olla.

Opiskelijan ennakko-oletuksia kartoittaaksemme, kysyttiin kyselytutkimuksessa opiskelijoiden ajatuksia yhteiskäyttötiloista. Avoimia vastauksia oli yhteensä 188 ja ne luokiteltiin kolmeen luokkaan: positiiviset/innostuneet mielikuvat, neutraalit/skeptiset mielikuvat sekä negatiiviset/tyytymättömät mielikuvat. Vastausten luokittelua hankaloitti merkittävästi se, että suuri osa vastaajista kertoi vain omista kokemuksistaan yhteiskäyttötiloista, eivätkä todelliset ajatukset yhteiskäyttötiloista tulleet ilmi vastauksista.

Valtaosa vastaajista olivat innostuneita yhteiskäyttötiloista, mikä näkyi positiivisten vastausten määrissä. Positiivisissa vastauksissa korostui etenkin tilojen käytön helppous sekä niiden tuottama lisäarvo. Moni toivoi myös, että tiloja olisi jatkossa enemmänkin. Yhteiskäyttötiloja pidettiin oivana lisänä asumiseen, sillä ne mahdollistavat sosiaalisen kanssakäymisen muiden asukkaiden kanssa (esimerkit 21 & 23) sekä mahdollistavat asunnon neliöiden jatkamisen esimerkiksi illanistujaisien viettämiseen (esimerkki 24). Myös pyykkitupaa ja saunavuoroja pidettiin hyvänä asumisviihtyvyyttä lisäävänä palveluna (esimerkit 22 & 24).

- (21) Yhteiskäytössä olevat tilat ovat hyvä lisä asumiseen.
- (22) Tarpeellisia. Erityisesti pesutupa ja sauna ovat mahtavia. Ei tarvitse ostaa itse pyykkikonetta, joka on hankala muutossakin.
- (23) Aivan loistava homma. Voi tavata muita asukkaita ja verkostoitua.
- (24) Kerhotila on aivan mahtava keksintö. Ihan parasta että siellä voi ilmaiseksi pitää illanistujaisia. Myös pyykkitupa on hyvä ja toimiva.

Toista luokkaa selittää innostus tiloista mutta skeptisyys niiden toimivuutta kohtaan. Vastaajia mietitytti erityisesti tilojen siisteys ja ylläpito, sekä tilojen toimivuus. Esimerkeissä (25) ja (26) korostuu huoli yhteisten pelisääntöjen noudattamisesta, sekä mahdollisista yhteiskäyttötilojen aiheuttamista järjestyshäiriöistä. Esimerkeissä nähdään kuitenkin myös tilojen hyvät puolet: parhaimmillaan tilat mahdollistavat illanistujaisia ja ovat suureksi hyödyksi.

- (25) Usein ihan toimiva konsepti esimerkiksi yhteisten saunatilojen muodossa. Tosin, mikäli asumisen yhteydessä on jonkin näköiset "biletilat" voi tästä aiheutua haittaa.
- (26) Parhaimmillaan suureksi hyödyksi, mutta kun kaikki eivät pelaa samoilla säännöillä niin ei toimi
- (27) Huolta niiden kunnosta ja turvallisuudesta. Toisaalta tilat olisivat mahdollisuus järjestää illanistujaisia.

Moni vastaajista kertoi, ettei ole käyttänyt olemassa olevia yhteiskäyttötiloja. Syynä tähän saattoi olla tilojen epäsiisteys tai likaisuus, liian pieni mitoitus asukasmäärään nähden sekä yhteisten pelisääntöjen rikkominen. Negatiivisissa vastauksissa korostuikin suurimmaksi osaksi epäusko siihen, että tiloista pidettäisiin huolta, tai vastaajilla ei ollut mielenkiintoa yhteisölliseen toimintaan. Esimerkeissä korostuu erityisesti yhteisten pelisääntöjen noudattamatta jättäminen, sekä nykyisten tilojen epäsiisteys ja remontin tarve. Kaikille ei myöskään yhteiset tilat ole tarpeeseen tai niiden käyttöön ei ole kiinnostusta (esimerkki 31).

- (28) En asu VOASilla, mutta oman taloyhtiön vanhanaikaiset yleiset saunatilat eivät herätä houkutusta. Remontointi ja ylläpito tekevät ihmeitä.
- (29) No ei tulisi mieleenkään käyttää muuta kuin taloyhtiön saunaa. Ihmiset varastelee toisten pyykkejä pesu- ja kuivaushuoneista, tai sitten ei pidetä kiinni omista pesuvuoroista. Ihmiset on idiootteja toisin sanoen.
- (30) Siis pelkkää painajaista. En ole käyttänyt koko täällä asumiseni ajan esim. Uunia kun yhteistilan uuni on kuin ydinsodan jäljiltä. Naapurit khllä kivasti jättää mun kirjeet ja muut postit pöydälle, mutta siisteydessä vitunmoisia puutteita
- (31) Haluan omat tilat ja laitteet kaikille tarpeilleni. Ainoat yhteiset tilat joita haluan käyttää on varasto ja pyörävarasto. Sauna myös ok yhteinen tila, mutta parempi jos oma.

VOASin (2021, s.3) toimintaa ohjaavat yhdistyksen säännöt, joiden mukaan säätiön toiminta on järjestettävä niin, että opiskelijoiden vuokrat sekä muut perittävät maksut ovat niin alhaisia kuin säätiön kiinteistöjen ja asuntojen asianmukainen hoito ja säätiön muut kulut sen sallivat. Tilojen uudistaminen ja uusien yhteiskäyttötilojen rakentaminen, sekä tilojen ylläpito aiheuttavat kuluja opiskelijäsäätiölle, jotka siten todennäköisesti myös heijastuisivat asukkaiden vuokratason. Taulukko 5 kuvaa kyselyyn vastanneiden kiinnostusta yhteiskäyttötiloihin ja vertaa sitä heidän valmiuteensa maksaa tiloista.

Vastaajista 195 toivoi, että asuinalueeltaan löytyisi asukkaiden käytössä olevia yhteiskäyttötiloja. Tiloja toivoneista kuitenkin vain noin reilu kolmasosa, 69 vastaajaa, olisi valmis maksamaan suurempaa vuokraa, mikäli heidän käytössään olisi yhteiskäyttötiloja. Kyselyyn vastanneista lähes puolet eivät olisi valmiita maksamaan suurempaa vuokraa, mikäli heidän käytössään olisi yhteiskäyttötiloja. Syynä tähän voi olla jo opiskelijoiden pieni tai heikko toimeentulo, joka näkyi opiskelija-asumisen mielikuvia kartoittavan avoimen kysymysten vastauksissa, esimerkit 32-33.

- (32) Ollaanko kelalla talteen mulkkuja vai todellisuudentaju kadonnut
 (33) Menojen minimointia. Tietty vapaus arjessa mutta raha rajoittaa.

Taulukko 5. Maksuvalmius yhteiskäyttötiloista.

		Toivoisin, että asuinalueeltani löytyy asukkaiden käytössä olevia yhteiskäyttötiloja				Total
		Kyllä	Ei	En osaa sanoa	Ei vastausta	
Olin valmis maksamaan	Kyllä	69	1	10	0	80
	Ei	64	28	48	3	143
suurempaa vuokraa, mikäli käytössäni olisi yhteiskäyttötiloja?	En osaa sanoa	60	0	20	2	82
	Ei vastausta	2	0	2	3	7
Total		195	29	80	8	312

Kyselyssä haluttiin myös selvittää vastaajien valmiutta asua pienemmässä asunnossa, mikäli heidän käytössään olisi yhteiskäyttötiloja. Vastaajista hieman alle kolmasosa, 91 vastaajaa, oli valmiita asumaan pienemmässä asunnossa, 133 vastaajaa eivät olleet valmiita asumaan pienemmässä asunnossa, ja 82 vastaajaa ei osannut sanoa. 6 vastaajaa jätti kysymykseen vastaamatta.

Taulukko 6. Kiinnostus asua pienemmässä asunnossa asuntokoottain.

		Olisin valmis asumaan pienemmässä asunnossa, mikäli käytössäni olisi yhteiskäyttötiloja.				Total
		Kyllä	Ei	En osaa sanoa	Ei vastausta	
Kuinka monen huoneen asunnossa asut?	Huone solu-asunnossa	16	6	9	1	32
	Yksiö	36	65	37	1	139
	Kaksio	20	42	23	3	88
	Kolmio	15	16	8	0	39
	4h tai suurempi	4	4	5	1	14
Total		91	133	82	6	312

Selvittääkseni ei-vastausten taustaa, kysyttiin heiltä, minkä vuoksi olivat vastanneet kysymykseen kielteisesti. Avoimissa vastauksissa korostui erityisesti yksityisyyden ja oman tilan tärkeys. Moni vastaajista kertoi asuvansa jo pienessä asunnossa tai jakavansa asuntonsa puolisonsa ja lemmikkien kanssa, jolloin asunnon neliöistä ei ole enää varaa tinkiä. Yhteiskäyttötilojen ei nähty korvaavan omia tiloja ja omaa rauhaa. Vastauksissa korostui kuitenkin myös epätietoisuus yhteiskäyttötilojen tarjoamista mahdollisuuksista (esimerkit 37 & 38). Yhteiskäyttötiloja ei myöskään välttämättä koettu tarpeelliseksi eikä vastaajat välttämättä uskoneet käyttävänsä tiloja merkittävästi (esimerkki 35).

- (34) Koen oman henkilökohtaisen tilani tärkeäksi. Nykyiset neliöni ovat jo niin pienet, että niistä ei voi enää kauheasti tinkiä.
- (35) En usko, että tilat olisivat niin ahkerassa käytössä itselläni. Lisäksi kotini on minulle hyvin tärkeä paikka.
- (36) Asuntoni on tällä hetkellä noin 17 neliötä. Käytännössä minulla ei ole enää varaa tinkiä koosta.
- (37) Tarvitsen omaa tilaa ja se ajatus siitä, että olen riippuvainen yhteiskäyttötilasta on ahdistava eikä se toimi minulla hyvin. Minulla ei ole siis mitään näitä tiloja vastaan ja ne ovat hyödyllisiä, mutta en siedä sitä, että en voi vain pyykätä juuri kun haluan tai sauna silloin kun huvittaa

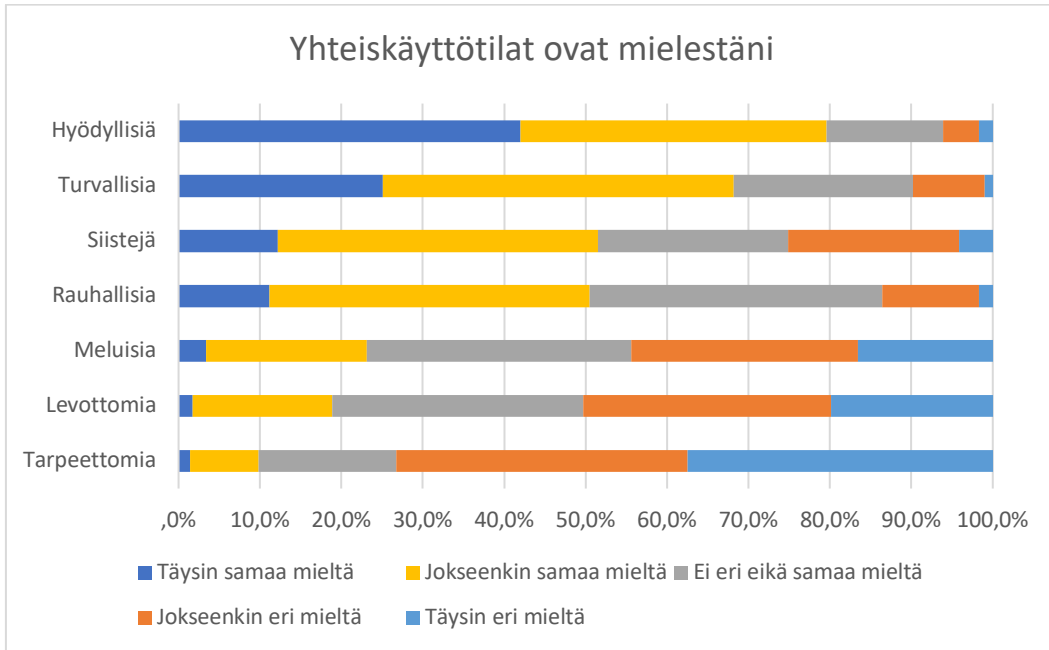
TÄYDESSÄ rauhassa ja yksityisyydessä. (omat kokemukseni yhteisistä tiloista koskee pääosin vain pesutupaa)

- (38) Koskaan ei tiedä millaisia yhteiskäyttötilat on ja ennen kaikkea omia naapureita ei saa valita, joten en olisi valmis tinkimään asunnon koosta. Itselleni tärkeää, että oma koti on edelleen juuri sellainen kuin haluan. Hyvät yhteiskäyttötilat on vaan plussaa.

Avoimissa vastauksissa näkyi kuitenkin myös mielikuva siitä, että yhteisöllinen asuminen olisi soluasumiseen rinnastettavaa, jolloin osa elämiseen tarvittavista tiloista olisi jaettuina muiden asukkaiden kanssa. Tätä mielikuvaa yritettiin taklata kyselyssä olevan yhteisöllisen asumisen alustustekstin avulla, mutta mielikuva välittyi silti vastauksista, esimerkit 39–42.

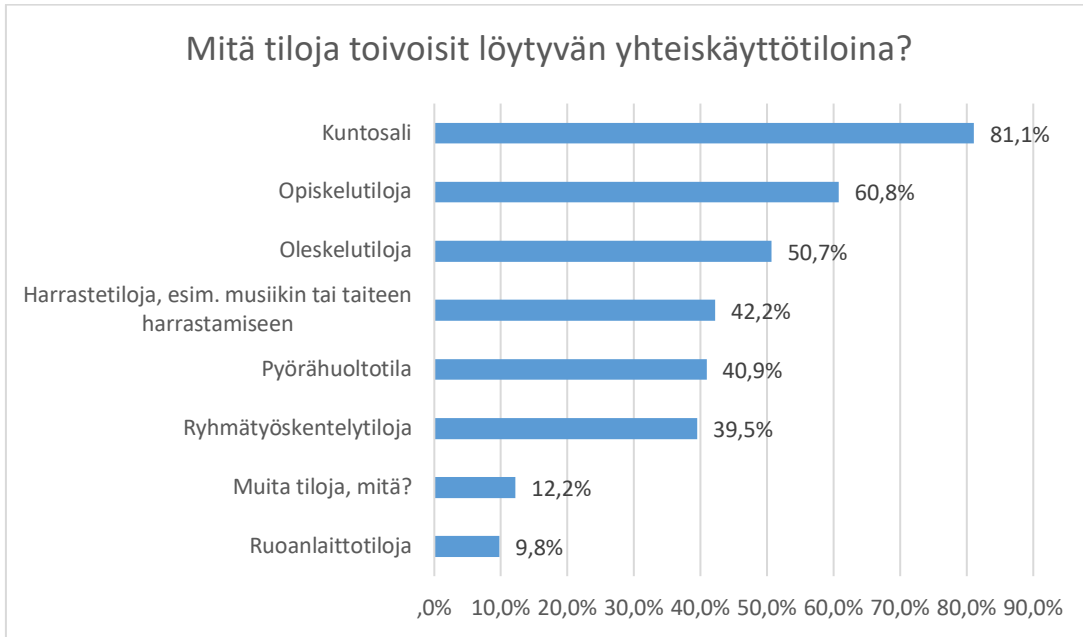
- (39) Mä en halua jakaa kenenkään kanssa mitään. Mielummin maksan enemmän vuokraa että on esim oma vessa ja keittiö.
- (40) Välillä on kiva olla vain itsekseen. Jos esim. keittiö olisi yhteinen tms. niin olisi ”pakko” mennä yhteisiin tiloihin
- (41) Koen yhteiskäyttötilat epäsiisteiksi, joten en haluaisi esimerkiksi peseytyä tai tehdä ruokaa jossain yhteisessä tilassa.
- (42) Minulla on jo pieni ja edullinen yksiö, jossa on oma vessa, suihku, keittiö ja pesukone.

Kuviossa 5 avataan opiskelijoiden mielikuvia yhteiskäyttötiloista. Merkittävää on huomata, että lähes 80 % vastaajista pitää yhteiskäyttötiloja hyödyllisinä. Vastaavasti vain 10 % pitää tiloja tarpeettomina. Tilat nähdään ennen kaikkea turvallisina mutta myös pääsääntöisesti siisteinä ja rauhallisina. Vastaavasti alle 25 % pitää tiloja meluisina, ja vain alle 20 % levottomina. Opiskelijoiden mielikuvat yhteiskäyttötiloista ovat siis pääsääntöisesti positiivisia, joskin tilojen siisteyteen toivottaisiin parannusta aiempien avoimien vastausten perusteella.

Kuvio 5. Ajatuksia yhteiskäyttötiloista.

Kuviossa 6 avataan opiskelijoiden toiveita yhteiskäyttötiloilta. Kysymyksen vastausvaihtoehdot rajattiin Ampujan ja muiden (2021) raportin ehdotusten mukaisesti ja vastaajia pyydettiin valitsemaan vaihtoehdoista neljä tärkeinä. Ylivoimaisesti toivotuin tila oli kyselyn perusteella kuntosali, jota toivoi yli 81 % vastaajista. Muita erityisen toivottuja tiloja olivat opiskelutilat, 60,8 % vastaajista, sekä oleskelutilat, 50,7 % vastaajista. Myös harrastetilat, pyörähuoltotila sekä ryhmätyöskentelytilat olivat suuressa suosiossa. Vastaajat pystyivät myös ehdottamaan omia toiveitaan tiloille. Toiveissa korostuivat jo olemassa olevat tilat sauna sekä pyykkitupa, mutta myös kerhotiloja sekä hyötypuutarhaa ehdotettiin. Jo olemassa olevat yhteiskäyttötilat kuten sauna, pyykkitupa sekä Olympian kerhohuoneet jätettiin tietoisesti pois vastausvaihtoehdoista, sillä kysymyksen tarkoituksena oli selvittää toiveita uusista yhteiskäyttötiloista. On kuitenkin hyvä huomata, että nykyiset tilat ovat myös kaivattuja. Selkeästi vähiten kaivattiin yhteisiä ruoanlaittokoja.

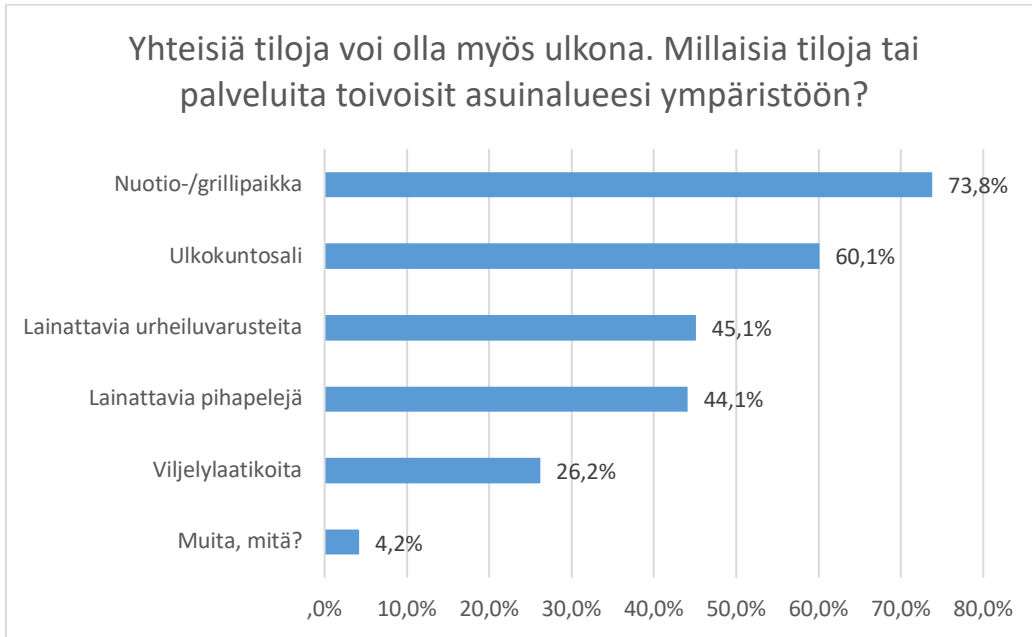
Kuvio 6. Toiveita yhteiskäyttötiloille.

Kyselyn avulla haluttiin myös selvittää yhteiskäyttötilojen tärkeimpiä ominaisuuksia (kuvio 7). Vastausvaihtoehdoiksi valittiin erinäisiä tilan käytettävyyteen ja viihtyvyyteen liittyviä tekijöitä, joista vastaaja sai valita kolme itselleen tärkeintä tekijää. Merkittävin esiin nouseva tekijä on tilojen siisteys: vastaajista lähes 64 % oli merkannut tilojen siisteyden yhdeksi tärkeimmistä asioista. Vastauksissa korostui myös tilojen viihtyvyys sekä tilojen varaamisen helppous. Kuten aiemmin jo todettiin, tiloja suunnitellessa tulisikin huomioida, että tilat ovat viihtyisiä, sillä muuten niiden käyttöaste voi jäädä matalaksi. Mikäli varattavia tiloja tulee, täytyy tilojen varaamisen olla helppoa. Muutoin varausjärjestelmän rakentaminen ei ole kannattavaa. Huomattavaa on, että vaikka tilojen viihtyvyyttä pidetään tärkeänä, ei tilojen suuruutta tai niiden laadukasta sisustusta pidetä niin merkittävänä asioina.

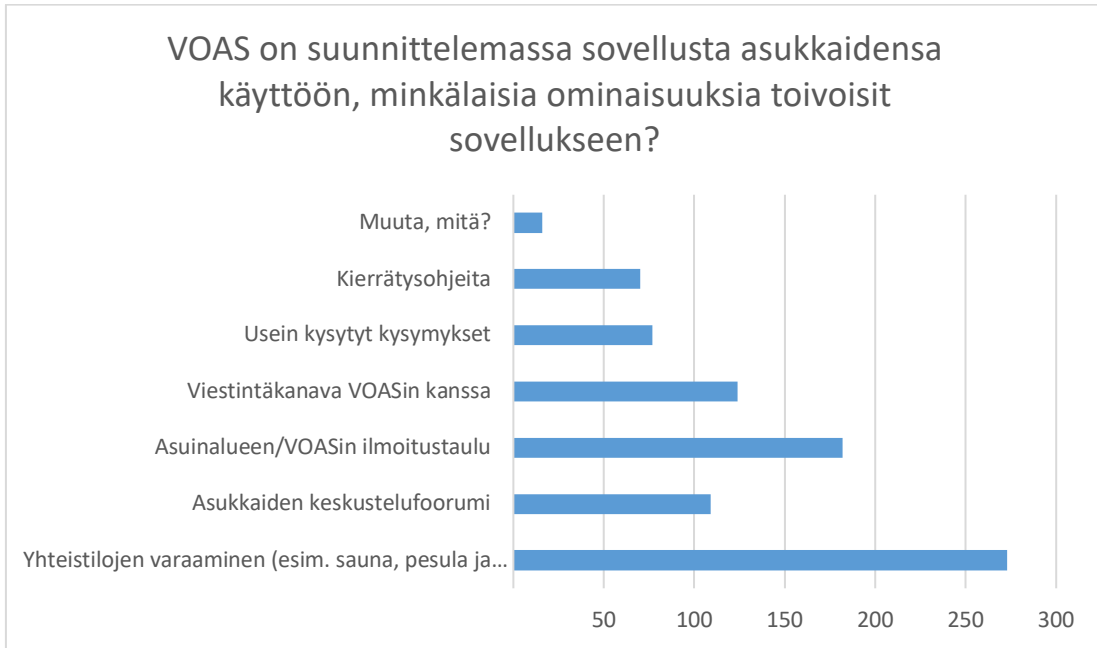
Kuvio 7. Yhteiskäyttötilojen tärkeät ominaisuudet.

Yhteiskäyttötilat eivät kuitenkaan rajaudu vain rakennuksen sisätiloihin. Kyselyn avulla haluttiin myös selvittää toiveita muualta asuinympäristöstä löytyville tiloille tai palveluille (kuvio 8). Kysymyksen vastausvaihtoehdot muotoiltiin jälleen Ampujan ja muiden (2021) raportin mukaisesti. Erityisesti nuotio tai grillipaikka oli toivotuin alueelta löytyvä tila. Grillipaikka tarjoaa mahdollisuuden laittaa ruokaa yksi sekä viettää aikaa ulkoilmassa asunnon ympäristössään. Myös lainattavat urheiluvarusteet sekä pihapelit kiinnostavat opiskelijoita; lähes puolet vastaajista toivovat niitä asuinalueensa palveluihin. Jo aiemmissa vastauksissa esiin tullut hyötypuutarha tai viljelylaatikot olivat myös tässä kysymyksessä toivottuja.

Kuvio 8. Yhteiset tilat ulkona.

Kyselyä hyödynnettiin samalla kartoittamaan tietoa VOASin suunnittelevalle asukkaiden sovellukselle. Kuvio 9 esittää opiskelijoiden toiveita mahdollisille ominaisuuksille, joita sovelluksesta tulisi löytyä. Ehdottomasti tärkeimpänä pidettiin mahdollisuutta varata yhteiskäyttötiloja suoraan sovelluksesta. Tämä voisi olettaa vaikuttavan myönteisesti tilojen käyttöasteisiin, kun varaaminen on tehty mahdollisimman helpoksi. Sovelluksen toivottiin myös toimivan eräänlaisena asuinalueen tai VOASin ilmoitustauluna, sekä viestintäkanavana niin VOASin kuin asukkaidenkin välillä. Näin sovellus toimisi osallaan VOASin asukkaiden välisenä yhteisöllisyyden edistäjänä. Osa vastaajista piti sovellusta kuitenkin tarpeettomana ja toivoi, ettei sen kehittämiseen käytettäisi rahaa. Mikäli VOAS siis aikoo sovelluksen kehittää, on pidettävä huoli siitä, että sovellus rakennetaan niin, että asukkaat oikeasti hyötyvät siitä. Sovellus mahdollistaa parhaassa suoremman vuorovaikutukset niin asuntosäätiön kuin asukkaiden välillä, mutta pahimmassa tapauksessa sen käyttöaste jää matalaksi. Sovelluksen ominaisuuksiin ja toiminnallisuuteen kannattaa siis aidosti panostaa, jos satsauksia sovelluksen suhteen ollaan tekemässä.

Kuvio 9. Toiveita VOASin sovellukseen.

6 Yhteenveto ja toimenpide-ehdotukset

Tämän tutkielman tarkoituksena oli selvittää vaasalaisten opiskelijoiden ennakkokäsityksiä ja ajatuksia yhteisöllisestä asumisesta, sekä kartoittaa heidän toiveitaan tulevaisuuden opiskelija-asuntojen yhteiskäyttötiloille sekä yhteisölliselle asumiselle. Tutkimuskysymyksiä lähestyttiin yhteisön ja alueellisen yhteisöllisyyden teorioiden kautta ja vastauksia selvitettiin kyselytutkimuksen avulla.

Vaasalaiset opiskelijat pitivät yhteisöllisyyttä opiskelija-asumisessa ennen kaikkea positiivisena asiana. Yhteisöllisyyden nähtiin lisäävän alueen turvallisuutta, mikä kulkee käsi kädessä aiempien tutkimustulosten kanssa. Yhteisöllisyyttä ei kuitenkaan oidetty merkittävänä tekijänä asuinpaikkaa valittaessa. Tätä saattaa selittää se, ettei alueen tai asuinyhteisön välinen yhteisöllisyys välttämättä näy alueen ulkopuolelle. Yhteisöllisyys kuitenkin miellettiin merkittäväksi osaksi opiskelija-asumista osassa avoimista vastauksista. Opiskelija-asumiselle on tyypillistä, että naapurit ovat samassa elämäntilanteessa keskenään. Tämä mahdollistaa yhteisöllisen asumisen aivan eri tavalla, kuin perinteisessä kaupunkimaisessa asuinympäristössä, missä naapureilla voi olla vuosikymmenien ikäero. Myös opiskelijat olivat itse huomanneet tämän vastauksissaan. Samankaltainen elämäntilanne oli merkattu jokseenkin merkittäväksi tekijäksi yhteisöllisyydelle opiskelija-asumisessa.

Kyselyn tuloksissa korostuu kuitenkin individualistinen maailmankatsomus. Yhteisöllisyys nähtiin hyvänä asiana, vain jos siitä itse hyötyy jotenkin. Kaikki eivät halua syystä tai toisesta osallistua yhteiseen toimintaan, joten yhteisöllinen asuminen ja yhteiskäyttötilat eivät ole heidän mieleensä. Yhteisöllisyydestä innostuneet opiskelijat mieltävät yhteisöllisyyden tärkeäksi osaksi opiskelijaelämää ja he toivovat yhteiskäyttötiloja asuntojensa läheisyyteen. Hei eivät kuitenkaan halua ympäristöönsä mahdollisia yhteisöllisyydestä aiheutuvia haittoja, kuten melua asuinympäristöönsä. Yhteisöllisyys voitiin siis nähdä myös negatiivisena asiana. Jos yhteisistä pelisäännöistä

ei pidetä kiinni, voi yhteisöllisyys aiheuttaa haittaa fyysiselle asuinympäristölle ja vaikuttaa siten negatiivisesti asuinviihtyvyyteen.

Yksi osa yhteisöllistä asumista on yhteiskäyttötilat ja yhteisölliset palvelut. VOASin asukkailla on tällä hetkellä käytössään yhteiskäyttötiloina sauna, pesutupa, sekä muutamassa kohteessa kerhuhuone, sekä yhteisenä palveluna Omago yhteiskäyttöautot Uutena palveluna on avattu tänä syksynä Study & Chill -opiskelu- ja hengailutila aivan VOASin toimiston läheisyyteen Vaasan ydinkeskustaan. Kyselyn avulla haluttiin selvittää minkälaisia ajatuksia yhteiskäyttötilat herättävät opiskelijoissa, eli kerätä tietoa siitä, minkälaisia ennakkopäätöksiä opiskelijoilla on tiloista.

Valtaosa vastaajista piti yhteiskäyttötiloja hyvänä ideana. Etenkin pyykkitupaa ja saunaa kiiteltiin avoimissa vastauksissa. Innostusta herätti myös ajatus yhteisistä hengailu- ja opiskelutiloista, jotka mahdollistavat oman arjen levittäytymisen muullekin alueelle kuin omaan asuntoon. Moni suhtautui kuitenkin mahdollisiin yhteiskäyttötiloihin skeptisesti. Tilojen siisteys, käytännöllisyys ja riittävyys herättivät kysymystä. Tälläkin hetkellä osasta vastaajista tuntui, että olemassa olevat tilat eivät olleet siistejä, tai niissä ei riitä kapasiteetti alueen asukasmääriin nähden, esimerkiksi pyykkituvan tai saunavuorojen osalta. Yhteiskäyttötiloja ei pidetä miellyttäviä, jos yhteisistä pelisäännöistä ei pidetä kiinni.

Lähes 2/3 kyselyyn vastanneista toivoi, että heidän asuinalueeltaan löytyisi yhteiskäyttötiloja. Toivotuimpia tiloja olivat selkeästi kuntosali sekä erinäiset opiskelutilat. VOASin Study & Chill -konsepti vastaa ainakin toivottavasti toiseen näistä tarpeista tarjoamalla opiskelutilan suoraan kaupungin keskustassa.

Huomattavaa tosin on, että vaikka tilat ovat erittäin toivottuja, oli vain rajattu joukko valmiita maksamaan tilojen käytöstä, esimerkiksi maksamalla suurempaa vuokraa. Avoimissa vastauksissa korostui opiskelijoiden heikko toimeentulo, eikä Orpon hallituksen kaavailemat leikkaukset asumisentukiin ja opintolisään helpota

opiskelijoiden ahdinkoa. Todettavaa kuitenkin on, että uusista yhteiskäyttötiloista koituu kustannuksia opiskelija-asuntosäätiölle, ja kustannukset tulee kattaa. Uusia yhteiskäyttötiloja tulisikin lisätä niin, että niiden kustannukset jakautuisivat tasaisesti kaikille alueen asukkaille, eivätkä aiheuttaisi merkittävää muutosta yksilön kuukausivuokrassa. Kuluja voi myös perustella, mikäli asukkaalla säästyy kuukausittain rahaa uuden yhteisöllisen palvelun kautta. Esimerkiksi tarjoamalla kuntosalipalveluita yhteiskäyttötiloissa, säästyy monella opiskelijalla kuntosalijäsenyyteen käytettävä raha. Vaihtoehtoisesti yhteiskäyttötilassa olevasta kuntosalista voi veloittaa jotain, tällöin on kuitenkin varmistettava, että summa on kohtuullinen ja laitteet hyvässä kunnossa. Muuten kuntosalin käyttöaste voi jäädä matalaksi.

Yhteisölliset tilat eivät rajoitu vain sisätiloihin. Ahventien opiskelija-asuntoalueen kehittämisessä kannattaa huomioida myös alueen ympäristö ja rakennusten sisäpihat. Ulkoalueille toivottiin erityisesti grilli- tai nuotiopaikkoja, jotka mahdollistavat yhteisöllisen ruoanlaiton lämpimämpinä vuodenaikoina. Näiden yhteyteen on hyvä miettiä myös mahdollinen ulkoruokaryhmä, jotta ruokailu on myös mukavaa ulkotiloissa. Myös hyötypuutarhaa ja viljelylaatikot kiinnostivat opiskelijoita.

Yhteiskäyttötiloissa opiskelijoille selkeästi tärkein ominaisuus oli tilojen siisteys. Siistit tilat ovat houkuttelevia ja onkin luonnostaan selvää, että niissä viihdytään huomattavasti paremmin kuin sotkuisissa tiloissa. Yhteiskäyttötiloille onkin sisustuksen laadukkuutta tärkeämpää olla viihtyisiä ja helposti varattavissa. Materiaalivalinnat kannattaa toki tehdä harkiten valiten ekologisia ja kestäviä materiaaleja. Kuitenkaan itse sisustuksen laadulla ei ole niin suurta merkitystä. Yhteiskäyttötilojen ennakkooletuksia kartoittavissa vastauksissa korostui myös tilojen riittävyys. On tärkeää, että olemassa olevissa ja uusissa yhteiskäyttötiloissa riittää kapasiteettia alueen asukkaita varten. Mikäli esimerkiksi pesutuvassa ei riitä pyykkivuorot kaikille niitä tarvitseville, jää tila monella hyödyntämättä, eikä palvelusta halua silloin myöskään maksaa.

Yhteisöllinen asuminen on tasapainottelua yhteisöllisyyden ja yksityisyyden välillä. Uusia asumisratkaisuja ja tiloja suunnitellessa on tärkeää, että asukkaiden yksityiset vetäytymisen tilat eivät karsiudu pois. Myös niiden asukkaiden, jotka eivät toivo yhteisöllisyyttä asumiselta, elämäntapaa tulee kunnioittaa.

Asukkaiden välinen yhteisöllisyys ei rakennu vain olemassa olevissa tiloissa. Erilaiset yhteisölliset tapahtumat, jotka kokoavat yhteen opiskelija-asuntosäätiön asukkaita luovat verkostoitumisen mahdollisuuksia. Vaikka verkostoituminen voi tapahtua kuin omalla painollaan tiloissa, jotka on suunniteltu yhteiselle tekemiselle, on opiskelijoiden helpompi tutustua toisiinsa matalan kynnyksen tapahtumissa. VOASin yhteistyövaliokunnan järjestämät tapahtumat ja retket ovat hyvä esimerkki aktiivisesta yhteisöllisyyden luomisesta ja tapahtumia tulisikin jatkaa.

Toteutuakseen yhteisöllisyys tarvitsee aktiivisia asukkaita. Yhteisölliset tilaisuudet ja tapahtumat eivät järjestä itse itseään, vaan sitä varten tulee olla aktiivisia toimijoita. VOASin asukastoimikunnat ovat hyvä esimerkki yhteisöllisen toiminnan järjestäjistä. Opiskelija-asuntoalueiden uudistuessa onkin tärkeää ottaa alueen asukastoimikunta vahvasti mukaan jo rakennus- ja suunnitteluvaiheessa, jotta aktiivinen toiminta jatkuu myös uusien tilojen valmistumisen myötä.

Lähteet

- Ampuja, V., Juntunen, V., Kesonen, R., Kettuoja, I., Koivio, M. & Sinisalo, H. (2021). Tulevaisuuden Ahvenranta : Kestävää ja yhteisöllistä opiskelija-asumista. Rajattu saatavuus.
- Aura, S., Horelli, L., & Korpela, K. (1997). *Ympäristöpsykologian perusteet*. WSOY.
- Birck, R. 2020. *Pieni yhteisöllisyysopas. Vinkkejä yhteisöllisyyden kehittämiseen*. Käräjätörmän monisukupolvinen yhteisökylä -hanke. Noudettu 26.3.2023 osoitteesta <https://www.kotipirttiry.fi/wp-content/uploads/2022/01/Pieni-yhteiso%CC%88llisyysopas-RB-2020.pdf>
- Espoon Asunnot (2023). *Lähes viisisataa asukastamme vastasi kyselyyn asukastoiminnasta*. Noudettu 29.10.2023 osoitteesta <https://www.espoonasunnot.fi/lahes-viisisataa-asukastamme-vastasi-kyselyyn-asukastoiminnasta>
- Franz, Y., & Gruber, E. (2022). The Changing Role of Student Housing as Social Infrastructure. *Urban planning*, 7(4), 457–469. <https://doi.org/10.17645/up.v7i4.5661>
- Hartikainen, M., Nenonen, S. & Kiviniemi, P (2017). Ratkaisumalleja tulevaisuuden opiskelija-asumiseen. Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta. Noudettu 7.10.2022 osoitteesta https://www.ara-hankepankki.fi/project/get_file/323/61c49461b96f4db6/download
- Helamaa, A. & Pylvänen, R. (2012). Askeleita kohti yhteisöasumista : Selvitys yhteisöasumisen muodoista ja toteuttamisesta : MONIKKO-hanke : Moninaisten yhteisöllisten asuin- ja toimintaympäristöjen kehittämispilotit. (Tampereen teknillinen yliopisto. Arkkitehtuurin laitos. Asuntosuunnittelu. Julkaisu; Vuosikerta 6). Tampereen teknillinen yliopisto. Arkkitehtuurin laitos.
- Hietaharju, R. (2018). Onkilahden puiston opiskelijakylän asumiskonseptit. [Opinnäytetyö, Vaasan ammattikorkeakoulu]. Theseus. Noudettu 7.10.2022 osoitteesta

- https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/146805/Hietaharju_Reetta.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Jolanki, O., Leinonen, E., Rajaniemi, J., Rappe, E., Räsänen, T., Teittinen, O. & Topo, P. (2017). Asumisen yhteisöllisyys ja hyvä vanhuus. *Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 47/2017*. Noudettu 30.9.2023 osoitteesta https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79913/47_ASUVA-loppuraportti%202017_NETTIindd.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kim, J., & Kaplan, R. (2004). Physical and Psychological Factors in Sense of Community: New Urbanist Kentlands and Nearby Orchard Village. *Environment and behavior*, 36(3), 313-340. <https://doi.org/10.1177/0013916503260236>
- Kortelainen, J., Korhonen, N. & Wennberg, M. (2018). Asuntoja opiskelijoille? Selvitys opiskelija-asumisen nykytilasta ja opiskelija-asuntojen tuotantotarpeesta. *Ympäristöministeriön raportteja 20/2018*. Noudettu 7.10.2022 osoitteesta https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161020/YMra_20_2018_Asuntoja_opiskelijoille.pdf
- Kultalahti, O. (1990). *Yhteiskunta ja alue*. Finnpublishers.
- Kyttä, M., Pahkasalo, K. & Vaattovaara, M. (2010). Asuminen – eletty unelma. Teoksessa Juntto, A. (toim.) *Asumisen unelmat ja arki*. (s. 91–120) Gaudeamus Helsinki University Press.
- Kyttä, M. (2004). *Ihmisyystävällinen elinympäristö : tutkimustietoa ja käytännön ideoita rakennetun ympäristön suunnittelua varten*. Yleinen insinööritoimisto YIT, Teknillinen korkeakoulu.
- Laitinen, & Norvasuo, M. (2014). Asukkaiden yhteistilat ja kolmannet paikat. Aalto University.
- Lehtonen, H. (1990). Yhteisö. Vastapaino.
- Lilius, J. (2016). Arki, yhteisöllisyys ja paikalliset kohtaamiset. Teoksessa Norvasuo, M. (toim.). *Lähiö ja kaupunki – asuinalueen rajat muutoksessa*. Aalto University.
- McMillan, D. W., & Chavis, D. M. (1986). Sense of community: A definition and theory. *Journal of community psychology*, 14(1), 6-23.

[https://doi.org/10.1002/1520-6629\(198601\)14:1<6::AID-JCOP2290140103>3.0.CO;2-I](https://doi.org/10.1002/1520-6629(198601)14:1<6::AID-JCOP2290140103>3.0.CO;2-I)

- Okulov, S. (2008). "*Yksinolo ois aika orpoo*" – vanhusten palveluasumisen yhteisölliset tekijät palvelutalon asukkaiden kokemuksissa. [Lisensiaatin tutkimus]. Kuopion yliopisto. Noudettu 15.4.2023 osoitteesta <https://www.sosnet.fi/loader.aspx?id=8b97024e-f15b-4794-b2f5-a6d8cb920bd8>
- Paavolainen, T. (2021a). Toimintaa, tukea ja tiloja – niistä yhteisöllinen arki rakentuu. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus. Noudettu 4.11.2022 osoitteesta [https://www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/ARAviesti/ARAviestin_verkkoartikkelit/Toimintaa_tukea_ja_tiloja_niista_yhteis\(59948\)](https://www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/ARAviesti/ARAviestin_verkkoartikkelit/Toimintaa_tukea_ja_tiloja_niista_yhteis(59948))
- Paavolainen, T. (2021b). Yhteinen arki – Opas ikääntyneiden yhteisölliseen asumiseen. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus. Noudettu 3.4.2023 osoitteesta <https://ara-hankepankki.fi/show/628>
- Pessi, A. B. & Seppänen, M. (2011). 11. Yhteisöllisyys. Teoksessa Saari, J. (toim.) *Hyvinvointi: Suomalaisen yhteiskunnan perusta*. (s. 288–313) Gaudeamus Helsinki University Press.
- Saarikangas, K. (2006). Eletyt tilat ja sukupuoli : Asukkaiden ja ympäristön kulttuurisia kohtaamisia. Suomalaisen kirjallisuuden seura.
- Sim, D. (2022). Pehmeä kaupunki: Hyvän kaupunkielämän perusteet. Rakennustieto Oy.
- Tervo, A., Meriläinen, S. & Pirinen, A. (2018). Jaetut tilat. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen raportteja 1/2018. Noudettu 7.10.2022 osoitteesta <https://ara-hankepankki.fi/show/449>
- Vastamäki, J. & Valli, R. (2018). Tutkimusasetelman ja mittareiden valinta kyselylomaketutkimuksessa. Teoksessa Valli, R., & Aarnos, E. Ikkunoita tutkimusmetodeihin: 1, Metodien valinta ja aineistonkeruu : virikkeitä aloittelevalle tutkijalle (5., uudistettu painos.). PS-kustannus.
- VOAS. (2023a). VOAS säätiönä. *Vaasan opiskelija-asuntosäätiö*. Noudettu 23.3.2023 osoitteesta <https://www.voas.fi/VOAS/VOAS+s%C3%A4%C3%A4ti%C3%B6>

- VOAS. (2023b). Vuosikertomus 2022 – Juhlavuoden humua uuden strategiakauden kynnyksellä. Noudettu 30.9.2023 osoitteesta https://voas.fi/upload/pdf/2023/Vuosikertomus2022_Voas_FI.pdf
- VOAS. (2022). Vuosikertomus 2021 – Hallinnon kehittämisen vuosi. Noudettu 7.10.2022 osoitteesta https://www.voas.fi/upload/pdf/2022/Vuosikertomus2021_Voas_FI.pdf
- VOAS. (2021). *Vaasan opiskelija-asuntosäätiön säännöt*. Noudettu 23.3.2023 osoitteesta https://www.voas.fi/upload/pdf/Voas_saation-saannot_2021.pdf
- Weil, M. Gamble, D.N. & Ohmer, M.L. (2013). Evolution, Models, and the Changing Context of Community Practice. Teoksessa M. Weil, M. Reisch & M.L. Ohmer, (eds.). *The Handbook of Community Development Practice*. Thousand Oaks, California: Sage, 167–193.

Liitteet

Liite 1. Kyselytutkimuksen saateteksti

Hyvä opiskelija!

Teen Vaasan yliopistossa hallintotieteiden pro gradu -tutkielmaani liittyvää tutkimusta. Tutkimukseni kohdistuu vaasalaisen opiskelijoiden asumiseen ja heidän kokemaansa yhteisöllisyyteen.

Kyselyn tarkoituksena on selvittää, miten opiskelijat kokevat yhteisöllisyyden asumisessa ja millaisia yhteiskäyttötiloja vaasalaiset opiskelijat toivovat opiskelija-asumisen yhteyteen.

Osallistumalla tutkimukseen pääset vaikuttamaan VOASin opiskelija-asuntojen yhteyteen rakennettavien yhteiskäyttötilojen muotoiluun. Pyydän vastaamaan riippumatta siitä, asutko opiskelija-asunnossa vai et.

Sähköiseen kyselyyn vastaamiseen menee noin 5-15 minuuttia. Vastaathan kyselyyn 16.4.2023 mennessä. Kyselyssä ei ole aikarajoitusta, joten voit lukea ja pohtia vastauksiasi rauhassa. Varmistathan lopuksi, että lähetät vastauksesi järjestelmään. Kyselyyn vastanneiden kesken arvotaan kolme 50 € arvoista S-ryhmän lahjakorttia.

Kyselyyn osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja voit lopettaa kyselyyn vastaamisen missä vaiheensa tahansa. Kesken jääneet vastaukset eivät tallennu minnekään. Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja anonymisoituna. Aineistoa käytetään VOASin rakennuttamien yhteiskäyttötilojen suunnitteluun.

Pääset vastaamaan kyselyyn tästä:

<https://link.webropol.com/s/kettuoja>

Kiitän osallistumisestasi jo etukäteen!

Terveisin,
Ida Kettuoja

Liite 2. Kyselylomake

Yhteisöllisyys asumisessa

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Hyvä opiskelija!

Teen Vaasan yliopistossa hallintotieteiden pro gradu -tutkielmaani liittyvää tutkimusta. Tutkimukseni kohdistuu vaasalaisten opiskelijoiden asumiseen ja heidän kokemaansa yhteisöllisyyteen.

Kyselyn tarkoituksena on selvittää, miten opiskelijat kokevat yhteisöllisyyden asumisessa ja millaisia yhteiskäyttötiloja vaasalaiset opiskelijat toivovat opiskelija-asumisen yhteyteen.

Osallistumalla tutkimukseen pääset vaikuttamaan VOASin opiskelija-asuntojen yhteyteen rakennettavien yhteiskäyttötilojen muotoiluun. Pyydän vastaamaan riippumatta siitä, asutko opiskelija-asunnossa vai et.

Sähköiseen kyselyyn vastaamiseen menee noin 5-15 minuuttia. Vastaathan kyselyyn 16.4.2023 mennessä. Kyselyssä ei ole aikarajoitusta, joten voit lukea ja pohtia vastauksiasi rauhassa. Varmistathan lopuksi, että lähetät vastauksesi järjestelmään. Kyselyyn vastanneiden kesken arvotaan kolme 50 € arvoista S-ryhmän lahjakorttia.

Kyselyyn osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja voit lopettaa kyselyyn vastaamisen missä vaiheensa tahansa. Kesken jääneet vastaukset eivät tallennu minnekään. Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja anonymisoituna. Aineistoa käytetään VOASin rakennuttamien yhteiskäyttötilojen suunnitteluun.

Kiitän osallistumisestasi jo etukäteen!

Terveisin,
Ida Kettuoja

Seuraava

25% Valmis (1 / 4)

Yhteisöllisyys asumisessa

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

1. Ikä *

- Alle 18-vuotias
- 18-21
- 22-24
- 25-27
- 28-30
- Yli 30-vuotias

2. Sukupuoli *

- Nainen
- Mies
- Muu

3. Opiskelen *

- Lukiossa / ammattikoulussa
- Ammattikorkeakoulussa
- Yliopistossa

4. Asun *

- Yksin
- Puolison kanssa
- Kämpäkaverin kanssa / Soluasunnossa
- Vanhempieni/huoltajan kanssa

5. Asumismuoto *

- Omistusasunnossa
- Vuokra-asunto
- Muu

6. Asun Vaasan opiskelija-asunto säätiön (VOAS) asunnossa *

- Kyllä
- Ei

7. Kuinka monen huoneen asunnossa asut? *

- Huone soluasunnossa
- Yksiö
- Kaksio
- Kolmio
- 4h tai suurempi

[Edellinen](#)[Seuraava](#)

Yhteisöllisyys asumisessa

i Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

8. Asuinpaikkaa valitessani minulle tärkeintä on

Järjestä tärkeysjärjestykseen, niin että 1 = tärkein, 7 = vähiten tärkein

Alueen palvelut	Valitse ▼
Alueen yhteisöllisyys	Valitse ▼
Alueen turvallisuus	Valitse ▼
Alueen siisteys	Valitse ▼
Alueen sijainti	Valitse ▼
Alueen maine	Valitse ▼
Taloyhtiön tilat	Valitse ▼

9. Haluaisin asua naapurustossa, missä tunnen naapurini

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

10. Kiteytä ytimekkäästi millaisia tunteita opiskelija-asuminen herättää sinussa

11. VOAS on suunnittelemassa sovellusta asukkaidensa käyttöön, minkälaisia ominaisuuksia toivoisit sovellukseen?

Valitse itsellesi kolme tärkeintä ominaisuutta

- Yhteistilojen varaaminen (esim. sauna, pesula ja kerhuhuoneet)
- Asukkaiden keskustelufoorumi
- Asuinalueen/VOASin ilmoitustaulu
- Viestintäkanava VOASin kanssa
- Usein kysytyt kysymykset
- Kierrätysohjeita
- Muuta, mitä?

Valitse enintään 3 vaihtoehtoa

Valitut vaihtoehdot: 0

12. Miten yhteisöllisyyden tulisi sinun mielestäsi näkyä opiskelija-asumisessa?

13. Yhteisöllisyys opiskelija-asumisessa on

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Ei eri mieltä, eikä samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Yhteistä tekemistä muiden asukkaiden kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Samankaltaista elämäntilannetta naapureideni kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteisessä käytössä olevia tiloja	☐	☐	☐	☐	☐
Tuttavuutta/ystävyyttä naapurieni kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteisiä viestintintäkavania (esim. asuinalueen Facebook-, Whatsapp- tai Telegram-ryhmä)	☐	☐	☐	☐	☐
Turvallisuutta lisäävä tekijä	☐	☐	☐	☐	☐

Edellinen

Seuraava

Yhteisöllisyys asumisessa

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Yhteisöllinen asuminen toteutuu monissa eri muodoissa. Yhteisöllisessä asumisessa voi aikaa viettää oman asunnon lisäksi talon tai alueen yhteisissä tiloissa. Yhteisölliselle asumiselle tyypillisiä tunnuspiirteitä onkin alueen asukkaiden välinen yhteistoiminta sekä asukkaiden käytössä olevat yhteiskäyttötilat. Yhteisöllisellä asumisella ei siis tarkoiteta solu- tai jaetussa asunnossa asumista.

VOASilla yhteistoimintaa asukkaille järjestävät asuinalueiden asukastoimikunnat. Tällä hetkellä VOASin asunnoissa olevia yhteiskäyttötiloja ovat esimerkiksi pesutupa, sauna sekä kerhuhuoneet, ja yhteisöllisenä palveluna Omago yhteiskäyttöautot.

14. Kiteytä ytimekkäästi millaisia ajatuksia yhteiskäytössä olevat tilat herättävät sinussa

15. Yhteiskäyttötilat ovat mielestäni

Millaisia mielikuvia sinulla on yhteiskäyttötiloista?

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Ei eri eikä samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Siistejä	☐	☐	☐	☐	☐
Turvallisia	☐	☐	☐	☐	☐
Tarpeettomia	☐	☐	☐	☐	☐
Meluisia	☐	☐	☐	☐	☐
Levottomia	☐	☐	☐	☐	☐
Rauhallisia	☐	☐	☐	☐	☐
Hyödyllisiä	☐	☐	☐	☐	☐

16. Toivoisin, että asuinalueeltani löytyy asukkaiden käytössä olevia yhteiskäyttötiloja

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

17. Mitä tiloja toivoisit löytyvän yhteiskäyttötiloina?

Valitse itsellesi 4 tärkeintä yhteiskäyttötilaa

 Opiskelutiloja Ryhmätyöskentelytiloja Ruoanlaittotoiloja Kuntosali Pyörähuoltotila Harrastetiloja, esim. musiikin tai taiteen harrastamiseen Oleskelutiloja Muita tiloja, mitä?

Valitse enintään 4 vaihtoehtoa

Valitut vaihtoehdot: 0

18. Yhteisiä tiloja voi olla myös ulkona. Millaisia tiloja tai palveluita toivoisit asuinalueesi ympäristöön?

 Nuotio-/grillipaikka Viljelylaatikoita Lainattavia pihapelejä Lainattavia urheiluvarusteita Ulkokuntosali Muita, mitä?

19. Olisin valmis asumaan pienemmässä asunnossa, mikäli käytössäni olisi yhteiskäyttötiloja.

- Kyllä
 Ei
 En osaa sanoa

21. Olisin valmis maksamaan suurempaa vuokraa, mikäli käytössäni olisi yhteiskäyttötiloja?

- Kyllä
 Ei
 En osaa sanoa

22. Yhteiskäyttötiloissa minulle on tärkeintä

Valitse itsellesi enintään kolme tärkeintä yhteiskäyttötilojen ominaisuutta

- Tilojen monikäyttöisyys
 Tilojen laadukas sisustus
 Tilojen viihtyvyys
 Tilojen siisteys
 Tilojen suuruus
 Tilojen aukioloajat
 Tilojen varaamisen helppous
 Tilojen ylläpito
 Tilojen varustelu

Valitse enintään 3 vaihtoehtoa

Valitut vaihtoehdot: 0

Edellinen

Lähetä

/

Kiitos vastauksesta!

Sinut ohjataan automaattisesti S-ryhmän lahjakorttien arvontaan 5 sekuntin kuluessa. Mikäli et halua osallistua arvontaan, voit sulkea sivun.

Kysely luotu Webropolilla
[Klikkaa tästä](#) ja lue lisää